מגנזי המלך

עובדות מוכיחין, שסיפר רבינו בנועם שיחין, בסעודתא דחקל תפיחין

פרשת צו תשפ"ב לפ"ק
| גליון ל"ח |

סיפורי קודש שסיפר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א על

הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע

יומא דהילולא קדישא י"ז אדר

רבי שמעון סופר איז געווען א זוהן פונעם חתם סופר, ער איז געווען רב אין קראקא.

דער חתם סופר איז אמאל אריין געקומען אין שטוב, און האט געזעהן ווי זיין זון רבי שמעון סופר וואס איז דעמאלטס געווען א קינד, מוטשעט די מאמע'ן, האט ער געפרעגט וואס מוטשעט ער, האט זי אים געזאגט אז ער מוטשעט, ווייל די אשכנזים זאגן 'נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום', וואס הייסט כשם שמקדישים אותו בשמי מרום, ווי אזוי ווייסן מיר, האט דער חתם סופר אים געזאגט 'קום מיין קינד' און ער האט געמומען מיט זיך, און ווען מ'האט געזאגט קדושה, האט ער אים געמומען אונטערן טלית, האט ער געהערט [הקדושה שאומרים המלאכים].

*

רבי שמעון סופר האט חתונה געהאט קיין קראלי, וואס דאס איז זייער ווייט פון פרעשבורג - קראלי איז סלאוואקיי, פרעשבורג איז אויבערלאנד - ווען מען פארט מיט א פערד און וואגן געדויערט עס עטליכע וואכן, און דער חתם סופר איז נישט געפארן אויף די חתונה, דער חתם סופר האט מיט געשיקט אפאר תלמידים זאלן מיט פארן מיט אים.

פאר רבי שמעון איז ארויסגעפארן איז ער אריין צום טאטן זיך גיזעגענען, און ער האט זייער געווייגט, און דער חתם סופר האט פארשטאנען אז ער ווייגט ווייל ער קומט נישט צו די חתונה, האט זיך דער חתם סופר אנגעהויבן צו פארענטפערן אז ער פירט דא די קהילה און די ישיבה, און ער דארף יעדן טאג פארלערנען א שיעור, און ער קען נישט אפלאזן די קהילה פאר אפאר וואכן, האט רבי שמעון געזאגט נישט פארדעם ווייז איך, דאס פארשטייי איר, נאר וואס דען, איך גיי דאך פארן א פאר וואכן, און די סדר איז דאך אז צופרי פארט מען און ביינאכט נעכטיגט מען, וועל איך דאך נעכטיגן אין פארשידענע שטעט, און ווי עס פאסט וועל איך דארפן באזוכן ביי די רבנים, און איך וועל דארפן רעדן אין לערנען, און איך האט מורא אז עס וועט נישט טויגן, נו, ממילא מיין כבוד, אבער איך האב מורא פארן טאטן'ס כבוד, מען וועט זאגן, אזוי קען דער פרעשבורגער רב'ס א זוהן. האט דער חתם סופר געזאגט, אלץ דעם דארפסטו נישט מורא האבן, איך וואונטש דיר אן אז דו זאלסט נישט האבן קיין פראבלעמען, זאלסט קענען שמועסן אין לערנען מיט יעדעם איינעם.

מיט יארן שפעטער האט רבי שמעון סופר אליינס פארציילט די מעשה, און ער האט אזוי געזאגט מיט התפעלות אז ער האט געזען ווי דעם טאטן'ס ברכה האט געהאלפן, איבעראל האט ער געוואוסט וואס צו ענטפערן, און וואו מען האט נערעדט אין לערנען האט ער געקענט...

איינע פון די פלעצער וואו ער האט דעמאלטס באזוכט איז געווען אין אוהעל, און ער איז געווען ביים ישמח משה, און ער האט געוואלט אנהייבן צו רעדן אין לערנען, און ער האט געפרעגט דעם ישמח משה צו ער וויל הערן א חידוש, האט אים דער ישמח משה געזאגט אז ער זאל זאגן דעם חידוש פאר זיין אייניקל וואס זיצט אין ביהמ"ד, ער הייסט ר' יחזקאל'ע - דאס איז געווען דער שינאוער רב וואס איז געווען א איידעם ביים ארי' דבי אילעי, און ער האט געגעסן קאסט אין אוהעל ביים ישמח משה - איז רבי שמעון געמאנגען אין ביהמ"ד, און ער איז צוגעמאנגען צום שינאוער רב, וואס איז געווען א חסיד'ישער יונגערמאן אנגעטון מיטן גאנצן חסידישן לבוש - און רבי שמעון סופר האט דאס נאך קיימאל נישט געהאט געזען וויל ער איז געקומען פון אויבערלאנד – און ער האט דערציילט פארן שינאוער רב וועך ער איז, און אז דער ישמח משה האט אים געהייסן אז ער זאל אים זאגן די חידוש, פרעגט ער אים צו ער וויל עס הערן, האט דער שינאוער רב געענטפערט יא, פארוואס נישט, און רבי שמעון האט געזאגט זיין חידוש, און דער שינאוער רב האט אים אויסגעהערט אבער ער האט גארנישט געזאגט און נישט געפרעגט, נאר וען ער געענדיגט זאגן די חידוש האט דער שינאוער רב געזאגט, פיין, האב חתונה בשעה טובה ומצלחת, ער וואונטש אים אן, און פארטיג. רבי שמעון סופר האט זיר זייער געווואונדערט אז ער זאגט אים גארנישט אויף זיין חידוש, ער האט נישט געוואוסט צי ער האט אים אויסגעהערט, צי ער האט פארשטאנען, אבער ער איז געגאנגען.

עס איז אריבער דרייסיג פערציג יאר און רבי שמעון סופר איז געווארן רב אין קראקא, און דער שינאוער רב איז געווארן רב אין שינאווא, און עס

כל הזכויות שמורות ©

איז געווען א אסיפת רבנים אין לעמבערג פאר די "מחזיקי הדת", און דארט איז געווען רבי שמעון סופר מיטן שינאווער רב, אויך איז דארט געווען רבי יהושע'לע דער בעלזער רב, און נאך רבנים, איז דארטן געווען איינער וואס האט יעדן פארגעשטעלט, און דער שינאווער רב האט געגעבן שלום פאר רבי שמעון סופר, און דער וואס האט פארגעשטעלט האט זיך אנגערופן וועך ער איז, זאגט דער שינאווער רב איך קען איך!, פרעגט רבי שמעון סופר פון וואו קענט איר מיר?, זאגט דער שינאווער רב וועך איך בין געווען אלס יונגערמאן אין אוהעל האט איר מיר געזאגט דעם חידוש וואס איר האט געוואלט זאגן פארן ישמח משה, רבי שמעון סופר איז אזוי שטיין געבליבן און ער קוקט אים אזוי אן, זאגט אים דער שינאווער רב, איך וועל אייר איבערזאגן דעם חידוש, און ער זאגט אים איבער, זאגט אים דער שינאווער רב וויטער, און אז איר ווילט, וועל איך אייך זאגן וואס עם איז מיר שווער געווען אויף דעם חידוש, און ער זאגט אים, רופט זיך רבי שמעון סופר אן, אויב אזוי אז איר האט געהאט א קשיא אויפן חידוש פארוואס האט איר נישט געפרעגט אויפן פלאץ דארט וואס איז אייך שווער, האט דער שינאווער רב געענטפערט, איך האב דעמאלטס געזען אז עס גיעפעלט אייך זייער דעם חידוש, האב איך נישט געוואלט אז איר זאלט אנטוישט ווערן.

*

ער איז געווען קודם רב אין מאטערסדארף וואס איז אין אונגארין, און נאכדעם איז ער געווארן רב אין קראקא וואס איז אין פולין, עס איז אינטערטאנט סוף ימיו האט דער חתם סופר געבענטשט זיינע קינדער, און אויף רבי שמעון סופר האט ער געזאגט 'הא תנא אקרא קאי' (ברכות ב.) דעמאלטס האט מען נישט פארשטאנען אבער וואס ער מיינט, שפעטער וועך ער איז געווארן רב אין קראק"א האט מען פארשטאנען.

רבי שמעון סופר האט געהאט אסאך חלישות הדעת, ס'האט אים באנג געטוהן אז ער איז אוועק פון אונגארן. אין אונגארן איז א רב געווען זייער בכבוד, יעדער האט דארט געקושט דעם רב די האנט, יעדער האט געוועדט צום רב בפניו 'דער רבי', אבער אין גאליציען איז בכלל נישט אזוי געווען... אין אוקריינא איז געווען נאך ווייניגער. דארט איז געווען ממש אזוי 'מעכל איז שוחט, און יאנקל איז רב'...

דארט איז ממש נישט געווען גארנישט, און די רבנים דארט האבן טאקע נישט געהאט קיין השפעה אויף די שטאט. אין אונגארן אין יעדן שטאט, אין יעדעס שטעטל האט מען שטארק געהאלטן דעם כבוד פונעם רב, יעדער האט געהאט דעם גרעסטן דרך ארץ, אזוי האבן זיי געהאט א השפעה אויף די שטאט, יעדער רב האט דארט געפירט די שטאט.

קראקא איז געווען א גרויסע שטאט מיט חסידים פון מערערע רבי'ס, אז איינער איז געפארן צו עפעס א רבי'ן האבן די נישט געוואלט, און אז איינער איז געפארן צו א אנדערע רבי'ן האבן די אנדערע נישט געוואלט, האבן זיי זיך נישט געקענט אויסגלייכן אויף קיין שום רב, האבן זיי אויסגעוועלט א אשכנז'ישן רב וואס איז צו קיינעם נישט געפארן, און דעם חתם סופר'ס א זוהן, אזוי אז ס'האט זייער גוט אויסגעזען, אזוי איז ער אריבער געקומען קיין קראקא.

דער דברי חיים האט אים שטארק געשטופט צו ווערן רב, אבער עס איז געווען וואס האבן אים נישט געוואלט, ער האט דעמאלט באקומען א טעלערגראם וואס איז געשטאנען "לא יעלה ולא יבא", ער האט אים דעמאלטס געזאגט אז וואס עס איז כבוד ביי די אונגארישע אידן קען הייסן בזיונות ביי די גאליציאנע אידן, און עס איז דא זאכן וואס עס איז פונקט פארקערט.

רבי שמעון סופר (אבד"ק קראקא) איז גאר נאנט געווען מיט די חסידישע רבי'ס[1] ער איז דאך געווען אין קראקא. דער צאנזער רב האט אסאך געטוהן אז רבי שמעון סופר זאל זיין קראקעווער רב. ס'איז דא א בריוו פונעם דברי חיים צו רבי שמעון סופר ווי ער בעט אים ער זאל עס אהננעמען, ער שרייבט 'לטובת המדינה'.[2]

*

וען רבי שמעון סופר זצ"ל איז געווארן רב אין קראקא האט ער געהאט אַ גרויסע התנגדות, עס איז געווען אן איבערקערעניש אין שטאט, וען ער איז אנגעקומען אין שטאט איז ער געגאנגען זאגן די ערשטע דרשה, די לומדים אין שטאט האבן זיך אנגעגרייט מיט שטארקע קשיות אים צו קענען

---

1 עיי' בס' חמדה גנוזה גודל ידידותו של הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע עם הגה"ק מצאנז זי"ע, וכן ידוע שהקים את ה"מחזיקי הדת" יחד עם הרה"ק המהר"י מבעלזא זי"ע.

ומן הענין לציין מכתב מהגה"ק רבי שמעון סופר (מובא בס' אגרות סופרים אגרת כ"א) שכותב לבנו: "ב"ה שלום וברכה לאהובי בני בונם נ"י בק"ק וורשא... תמול קבלתי מכתב מקדוש ה' מכובד הגאון האמיתי בוצינא קדישא הרב יצחק מאיר שיחיה (בעל חדושי הרי"ם מגור) ...אמר מעט ועשה הרבה בלב מבין, וראה נא בני שתזכה לנשק ב' ידיו ולהתאבק בעפר רגלי קדושתו וטוב לך... דברי אביך... ה"ק שמעון בן הגאון רבי משה סופר זצ"ל

2 ונעתיק כאן מכתב קודש שכתב מרן הגה"ק בעל דברי חיים זי"ע להגה"ק רבי שמעון סופר זי"ל בו מבקש ממנו שיקבל עליו את שבט ההנהגה בק"ק קראקא, וזל"ק:

ב"ה, יום ד' בשלח תר"כ לפ"ק צאנז. שוי"ר לה"ה כבוד ידידי הרב הגאון המפורסם החריף ובקי המושלם פ"ה ע"ה נ"י בנש"ק כקש"ת מו"ה שמעון סופר נ"י האבד"ק מאטערסדארף יצ"ו.

גי"ק הגיעני ונפלאתי מאד מה ראה על ככה לחשוב מחשבות כאלו על זרע קדוש עיר מלאה חכמים וירא השם, לא תהא כזאת בישראל ולא יפחד כלל ולא שכיחא היזיקא ח"ו, אך עצרתי במילין להשיבו עד עתה כי אמרתי לחקור עוד תוכן מחשבות בני העיר ואם אהבתם שלימה אתו ואם יפרנסוהו בריוח ובכבוד ושארי ענינים שיהי' הכל בדרך כבוד ואהבה יתירה. והנה חקרתי היטב אצל המצויים אצלי מק"ק קראקא, נגידים וחסידים ופשוטי העם, והנה ראיתי אשר לבם נכון מאד ויחרדו ומצפים לראותו ולהמליכו עליהם באהבה ורוצים לפרנסו בדרך כבוד למאד, ודיברתי עם אנשי עצתי משכילים, ואמחו כולם כאחד שנכון הדבר שיקבל הד"ג דגל הממשלה ושיהי' לטובת כל המדינה כדי שלא יבואו זרים להשיג גבול תה"ק.

והנה טרם אכלה לדבר אודיע לכבודו, עוד דבר אחד, שאל ירך לבבו אם יהי' דבר בעיניו נגד כבודו במדינתנו, כי ידוע שינוי טבעי המדינות ובפרט מדינת פולין, ומה שלכבוד במדינתם בשארי המדינות לפחיתות יחשב, כאשר ידעתי מכבר, ויש אשר לכבוד במדינות אחרות ובפולין לפחיתות הוא, גם טבעי ידיעות אנשי המדינו חלוקים ממדינת אונגארין, אך חכם יכלכל דבריו במשפט ואיש אשר רוח בו יכול להלוך נגד רוח בני אדם משונים, ותכלית הדבר ליראה את ד' ולעבדו ולנהות בית ישראל אחריו, וזכות אבותיו יעמוד לו שיהי' הכל על מכונו ויתקרב עת גאולתנו, והי' שלום וברכה כנפש המחכה ודוש"ת בלונ"ח. הק' חיים הלברשטאם

אגב, עיין בקובץ אוצרות הסופר (ח"ט עמ' ע"ח) שסיפר הגה"צ רבי אלחנן היילפערין מראדמישלא זצ"ל, שמעתי מהגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל אב"ד פרעשבורג שדו"ז הרב רבי שמחה פר ענקיל תאומים אב"ד סקעווין ז"ל סיפר לו שבעת התמנות הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל לקראקא שכידוע שאא"ז הדברי חיים מצאנז זי"ע עבד בעד התמנותו, שראה בזה הצלת הדת ותוה"ק, היה אחד מעילויי הדור שעמד גם כן בבחירות להתמנות הרבנות, והתחצף בדיבורים נגד הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, צעק נגדו הדברי חיים ואמר לו, נגד מי אתה מדבר, בן החתם סופר, תדע נאמנה שמבן החתם סופר צריך לרעוד, ונתקיים בו הדבר שרעד בגופו ר"ל עד כל ימיו עד יום מותו ה"י.

כל הזכויות שמורות ©

אפוועגדן. זיי האבן זיך אראפגעזעצט אין די ערשטע שורה, און זיי האבן אים געוואלט אפוועגדן במשך די גאנצע דרשה. [הג"ר יענקעלע רימליווער ז"ל, דער כוכב מיעקב, דער פאטער פון טשעבינער רב ז"ל איז אויך דארט געווען].

ווען רבי שמעון סופר איז אריינגעקומען אין ביהמ"ד און ער האט זיך אומגעקוקט האט ער באלד געזעהן וואס דא קומט פאר, האט ער געזאגט אז ער וויל דערציילן אַ מעשה.

האט ער דערציילט אז ווען ער איז געווען אַ קינד איז אין פרעשבורג געווען אַ חתונה בתערובות ל"ע, איז מען געקומען דערציילן פארן חתם סופר אז ס'איז דא אזא חתונה אין די שטאט, האט דער חתם סופר געשיקט זאגן אז מ'זאל דאס מבטל זיין, אבער זיי האבן זיך נישט וויסנדיג געמאכט, האט דער חתם סופר אים געזומען, דעם זון, ער איז נאך געווען אַ קינד, און ער האט אים געזאגט "גיי אהין און זאג אין מיין נאמען אז איך האב דאס געהיסן מבטל זיין", ער איז טאקע געגאנגען און איבערגעגעבן בשליחות פונעם טאטן, זיי האבן אים פאריאגט פון דארטן. איז ער צוריק געגאנגען צום טאטן און דערציילט וואס עס איז געווען.

האט דער חתם סופר געהיסן אז ער זאל נאכאמאל צוריק גיין און זיי זאגן אז ער ווארנט זיי, אז זיי זאלן שוין אויפהערן. ער איז נאכאמאל געגאנגען, און ער האט איבערגעגעבן דעם טאטנס ווערטער , און איבערגעזאגט פארן חתן דעם טאטנס התראה. יענער האט אים אנגעשריגן אז ער זאל ארויסגיין פון דא, אז נישט וועט ער אים אנקלאפן די ביינער. איז ער צוריק געקומען און דערציילט פארן טאטן.

האט אים דער חתם סופר געהיסן צוריק גיין "גיי זאג זיי אין מיין נאמען אז איך ווארן זיי". האט ר' שמעון געזאגט "זיי האבן געזאגט אז זיי וועלן מיך שלאגן". האט אים דער חתם סופר געזאגט "אויב זיי וועלן דיך שלאגן, גיב איך דיר אַ שם, אז מ'שלאגט דיר זאלסטו מכוון זיין דעם שם".

ער איז נאכאמאל גענאנגען און ער האט איבערגעגעבן די שטרענגע התראה פונעם טאטן, דער חתן האט מקיים פסק געווען, ער האט אויפגעהויבן די האנט צו שלאגן, האט ער מכוון געווען דעם 'שם' און דער חתן האט זיך אויסגעצויגן אויפן פלאץ... פארשטייט זיך אז קיין חתונה איז מער נישט געווען, און ס'האט זיך געענדיגט.

האט רבי שמעון סופר אויסגעפירט "מורי ורבותי, איך געדענק נאך דעם שם"...

עס האט דעם עולם אנגעכאפט אזא פחד אז מ'האט זיך אויפגעהויבן און מ'איז ארויסגעלאפן פון שוהל.

רבי שמעון סופר האט שפעטער אויך נישט געלעקט קיין האניג... אין קראקא זענען געווען פארשידענע חסידים, און זיי האבן זיך געקריגט צווישן זיך, איינמאל איז איינער אריינגעקומען צו אים אין שטוב און אים געטראפן זייער צוגעלייגט, האט ער אים געפרעגט דערויף, איז ער צוגענאנגען צום לעדל און ארויסגענומען אַ פאשקעווייל וואס איז געווען געצילט קעגן אים, און ער ווייזט אים דעם צעטל. האט יענער געפרעגט "דער רבי מאכט זיך צוטון פון אפאר שקצים?".

האט רבי שמעון סופר געזאגט "ס'איז נישט אזוי פשוט, די חסידים האבן זייער אַ גוטע נאז, אז זיי שרייבן אויף איינעם אז עס טויגט נישט, טויג ער נישט, כ'האב זייער מורא דערפון".

איינמאל איז איינער אריינגעקומען צו אים פורים נאכמיטאג, און ער האט אים אויך געטראפן אין זייער אַ צוגעלייגטן מצב, האט ער אים געפרעגט "פארוואס איז דער רבי אזוי צוגעלייגט?", האט ער געענטפערט "ס'איז היינט פורים נאכמיטאג, איך בין דא רב אין שטאט, און ס'איז זאל נישט זיין אפילו איין בעה"ב וואס זאל ברענגען משלוח מנות פארן רב?!".

זאגט יענער מיט וואונדער "וואס הייסט? אין יעדן בית המדרש העגט אַ צעטל אז דער רבי האט געבעטן אז קיינער זאל נישט ברענגען משלוח מנות".

דאס איז אַ מעשה פון הונדערט און פופציג יאר צוריק! און נאך אויף רבי שמעון סופר!

*

דער כתב סופר שרייבט אין אַ תשובה - ער איז געווען אין קראקא באזוכן ביים ברודער - שרייבט ער דארט וואספארא גרויסע כבוד ער האט דארט געהאט, די גאנצע שטאט איז זיך צוזאמען געקומען יעדן טאג האט מען אים מכבד געווען צו זאגן אַ דרשה אויף אַ צווייטע פלאץ, ער שרייבט אז ער האט געהאט סנדקאות.[3]

*

רבי שמעון סופר האט געהאט אסאך עגמת נפש אין קראקא. מ'דערציילט אז אמאל פורים נאכמיטאג איז איינער אריינגעקומען צום רב, און ער זעהט אז ער איז זייער אראפגעקלאפט, פרעגט ער איהם, פארוואס איז דער רב אזוי צוגעלייגט? זאגט ער ס'איז פורים נאכמיטאג, אזא גרויסע שטאט ווי קראקא זאל נישט זיין איין איד וואס זאל ברענגען משלוח מנות פארן רב? זאגט יענער איד 'וואס הייסט? אין אלע בתי מדרשים איבער די שטאט העגגען דאך צעטלעך אין רב'ס נאמען א בקשה אז קיינער זאל נישט ברענגען קיין משלוח מנות?!...'

דער תפארת שלמה האט געזאגט פארן קראקעווער רב ז"ל רבי שמעון סופר ווען ער איז געקומען קיין קראקא 'מיינט איר דען אז אין קראקא איז נישטא קיין מורי הוראות? ס'איז דא וועמען מ'זאל פרעגן שאלות, ס'איז דא וועד ס'גיט אכטונג אויף די מקוואות, ס'איז דא וועד ס'גיט אכטונג אויף די שוחטים, ס'איז דא תלמידי חכמים וואס זאלן לערנען שיעורים, נאר צו וואס דארף קראקא א רב? משפיע צו זיין פרנסה פאר איהן'.

זכותו יגן עלינו
ועל כל ישראל אמן

---

3 ויש לציין דברי הגאון רי שמעון סופר הכותב לאחיו הכתב סופר מגודל ספיקותיו האם להתקבל כאב"ד בהעיר קראקא

וז"ל: ....אהובי אחי אין לשער ואין לספר גודל צערי ופזור הנפש שיש לי בדבר הזה ובעו"ה הם יסורים שאינם של אהבה, כי הרבה בטול תורה ותפילה גרם לי הדבר הזה, כמעט נתקו מורשי לבבי וחושי אינם בי, כי צעקתם הבאה אלי כבדה מאוד, ונראה לי שכוונתם לשם שמים וכו', לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי מעוצר יגון, אודה לה' חסדו כי לבי שמח בכל זאת ובכל מאמצי כח אתאמץ שלא תגבר עלי מרה השחורה ח"ו, אהובי אחי אל ירע בעיניך שהכבדתי עליך דברים דאגה בלב איש ישיחנה כתיב, וכבר אמר החסיד ה' יצילני מפזור הנפש, ה' הטוב ישמחנו שובע שמחות ונתבשר כ"ט סלה...

כל הזכויות שמורות ©

סיפורי קודש שסיפר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א על

הגה"ק רבי דויד'ל דינובער זי"ע

יומא דהילולא קדישא י"ט אדר

רבי דוד'ל דינובער איז געווען א זוהן פונעם בני יששכר, דער בני יששכר איז געווען רב סוף ימיו רב אין דינוב. ער ליגט דאך אין דינוב, אזוי איז רבי דוד'ל דינובער געווארן רב נאך אים אין דינוב.

*

ווען רבי דוד'ל דינובער (בעמח"ס צמח דוד עה"ת, בן הגה"ק בעל בני יששכר ז"ל) איז נישט געזונט געווען, האט דער בני יששכר געהייסן מ'זאל אים צוגעבן א יו"ד צום נאמען און אזוי איז ער געזונט געווארן, און פון דעמאלטס אן האט ער געהייסן רבי דויד'ל דינובער מיט א יו"ד. אין נ"ך אין דברי הימים שטייט געשריבן דויד מיט א י', אבער געווענליך שרייבט מען דוד אן א י'. איהם האט מען צוגעגעבן א י' פאר א סגולה. י'שלח ד'ברו ו'ירפאם איז ראשי תיבות יו"ד.[4]

*

דער דברי חיים האט שטארק מכבד געווען דעם בני ישששכר'ס אייניקלעך, רבי דוד'ל דינובער (הגה"ק בעל צמח דוד ז"ל שמילא מקומו של הבני ישששכר זי"ע אחר פטירתו) פלעגט קומען קיין צאנז, און דער דברי חיים האט אים שטארק מקרב געווען, ס'איז געווען א כיבוד אין צאנז איינצושטיין אין די סוכה, דער דברי חיים האט געהאט א געבויעטע סוכה, און א גאנץ יאר האט ער עס נישט געגוצט, און אז ס'איז געקומען א איש מכובד א חשובער גאסט האט ער אים מכבד געווען איינצושטיין אין די סוכה, און ער האט אים אויך מכבד געווען איינצושטיין אין די סוכה, א וואך צייט איז ער געווען דארט, רבי דוד'ל דינובער איז ארום געפארן נאך געלט, און ער האט געוואלט ווייטער פארן, איז ער אריין זיך געזעגענען אז ער ווייל אהיים פארן, פרעגט אים דער דברי חיים וואס פעלט אייך דא, זיצט נאך דא, זאגט ער, איך זיץ מיר נאך אין די סוכה, און מיין רעביצין גייט ארום, זי מאכט שוין הקפות... זי גיי ארום בארגן געלט. (מלשון החנוני 'מקיף').

*

רבי דוד'ל דינובער בעל צמח דוד ז"ל (בנו ומ"מ של אביו הגה"ק בעל בני יששכר ז"ל) איז געווען אין דזיקוב אין די דריי וואכן, זומער, אין דזיקוב איז געווען א מנהג אז מ'האט געזינגען דעם פייט פון שמו מפארים אין די דריי וואכן.[5] און דער דינובער רב איז געזעצן ביים טיש, און ער האט געזעהן אז מ'נעמט זיך זינגען פייט פון ראש השנה, האט ער געפרעגט פון איינעם נעבן זיך, מ'גייט פאלן כורעים אויכעט, ער האט ליעב געהאט צוזאגן א וועלט, אזוי האט ער געזאגט מ'גייט פאלן כורעים אויכעט, און דזיקובער רב האט דאס דערהערט און ס'האט איהם זייער ווי געטוהן, ער האט געזאגט, ס'איז דעם טאטן'ס א מנהג, און ער האט געהייסן ברענגן מים אחרונים, ס'איז געווען... ער האט אנגעהויבן זיך פארענטפערן אז ער האט נישט געמיינט, ער האט גארנישט געמיינט, ס'איז געווען... ער האט איהם נישט געוואלט אנקוקן שבת מער.

נאך שבת איז ר' דוד'ל דינובער אהיימגעפארן, און מ'איז אזוי געפארן מיט א פערד און וועגעלע ווי אזוי ס'איז געווען, און ער האט זיך איבערגעדרייט מיטן וואגן און ער האט זיך גוט צוקלאפט, אזוי ווי ווען מען דרייט זיך איבער, האט ער זיך גיעזעהן אז ס'איז דא א הקפדה פון דזיקובער רב, האט ער זיך אויפגעשטעלט, אז ער פארט נישט ווייטער, ער פארט נישט אהיים, ער מוז צוריקפארן, ער איז צוריקגעפארן צום דזיקובער רב, און ער זאגט נאכאמאל אז ער וויל מפייס זיין, ער האט געזאגט א ווארט אבער ער האט נישט געמיינט, האט איהם דער דזיקובער רב געזאגט, דאס האב איך געווייסט אז איר וועט פאלן כורעים, נאר כ'האב אויסגעפויעלט אז נישט וואלט קיין גאנץ ביינדל נישט געבליבן, אזוי האב איך עס ממתיק געווען.

*

רבי דוד'ל דינובער איז געווען א זוהן פונעם בני ישששכר און ער געווארן רב נאך אים אין דינוב, און א אידענע איז געקומען צו רבי דוד'ל דינובער און זי האט אים דערציילט אירע צרות זי האט זיך אזוי אויסגערעדט, און בתוך הדברים זאגט זי אים אז זי איז געקומען צו זיין טאטן (הגה"ק בעל בני ישששכר ז"ל) און זי האט געהאט א ישועה דא, זאגט ער איהר, איר דארפט קודם וויסן אז איך בין נישט דער טאטע, זאגט זי 'אזוי, דעמאלטס גיי אים מיך אהיים, כ'האב געמיינט אז יא...'. און זי האט אים איבערגעלאזט אזוי און אוועק געפארן... האט ער געזאגט כ'האב מיך אויסגעלערנט אז ס'איז נישט אזוי גוט צו זיין קיין עניו...

דער רמז אויף האט געזאגט רבי אייזיק'ל קאמארנער האט געזאגט אין א שמועס מיט רבי דוד'ל דינובער אז אה"ד פון קריאת שמע איז מרומז דריי צדיקים, דער א' פון אה"ד, איז 'אייזיק' האט ער געזאגט אויף זיך. ח' איז 'חיים' (הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז) און ד' איז דוד (הרה"ק מדינוב). רבי דוד'ל דינובער פלעגט זאגן וועלטלעך, האט ער געזאגט "מילא איר לייגט מיך צום סוף פארשטיי איך, אבער פארוואס לייגט איר זיך צום ערשט?!".

ביי רבי דוד'ל דינובער (הגה"ק בעל צמח דוד ז"ל) איז געבוירן געווארן א זוהן, האט ער אנגעפרעגט דעם פאטער – דעם בני ישששכר – וואספארא נאמען ער זאל געבן, האט ער אים געענטפערט 'עוד חזון למועד', און ביני לביני ביזן ברית איז ער נפטר געווארן, און מ'האט א נאמען געגעבן 'צבי אלימלך', דאס איז געווען דער בלאזשובער רב (הגה"ק בעל צבי לצדיק ז"ל).

---

4 עי' מש"כ בליקוטי תורה להאריז"ל (טעמי המצות פ' וירא) בביאור הפסוק (תהלים מא ד) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו, כי החולי הוא בא לאדם מחמת היפוך רחמים לדין, ואור החכמה שהוא יו"ד (זוהר משפטים קכג.) נסתלק ממנו ונתהפכת יו"ד ונעשית דו"י, גם יו"ד במספרה הוא עש"ר ונהפך להיות ער"ש שהוא שוכב על המטה, הנקרא ער"ש דו"י, ולכן צריך אז שיסעדנו ה', ואז כל משכבו הפכת בחליו, פי' המשכב ששכב הוא ער"ש חוזר להיות עש"ר, וגם חליו שגרם לישכב על מטתו הוא דו"י חוזר להיות יו"ד, ועל ידי כן הוא מתרפא, עכדה"ק.

5 עיין בקובץ עץ חיים (קובץ ו) שסיפר הגאון רבי נתן גאלדבערג ז"ל אב"ד לימאנוב שפעם איקלע הרה"ק רבי משה מראזוואדוב זצ"ל לצאנז בא' השבתות שבימי בין המצרים, ובאמצע עריכת השוה"ט שאלו מרן הד"ח זי"ע האם שמעתם מכבוד אביכם טעם על שירת פיוט 'שמו מפארים' בשבתות אלו, וענהו הרה"ק מראזוואדוב על דרך משל, לאב שהכה את בנו ואח"כ מתרבה אהבתם, (לכן הזמן קגרים לפא"ר את שמ"ו בימים אלו אחרי ששפך חמתו על בית תפארתינו) אמר לו מרן הד"ח 'מחותן איר האט אונז ממש מחי'ה גיווען', וכיבדו לשיר את הפיוט, הה"ק עשה כמצווה אמנם שר אז במהירות ושלא כדרכו בקודש, כשחזר לאכסנייתו חזר לשיר את הפיוט במתינות כדרכו יחד עם קבוצה מחסידיו שליווהו, כשעבר מרן הד"ח ליד האכסנייא, שמע קול השיר והתבטא אליו שוב 'מחותן איר האט אונז היינט ממש מחיה געווען'.

כל הזכויות שמורות ©

סיפורי קודש שסיפר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א על

הגה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע

יומא דהילולא קדישא כ"א אדר

דוד המלך זאגט אין תהלים דא, קאפיטל ט' פסוק י"ב, זמרו לה' יושב ציון. עס איז היינט די יארצייט פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך ז"ל זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, מי יתנה גודל קדושתו, עס איז נישט מעגליך פאר א בשר ודם ארויס צו ברענגען די גרויסע קדושה, די גרויסע הייליגקייט פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך. מ'דארף האלטן פאר א זכיה אז מ'קען זאגן דער הייליגער רבי ר' אלימלך, דערמאנען זיין נאמען, צו דערמאנען דער נאמען פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך דאס אליינס איז א זכיה פאר א בשר ודם, אז מ'קען זאגן דעם נאמען, אז מ'וויסט ס'איז געווען אזא צדיק וקדוש ווי דער הייליגער רבי ר' אלימלך, מ'שפירט ווען מ'לערנט א שטיקל נועם אלימלך צי מ'לערנט דעם צעטיל קטן פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך, די הנהגות פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך, מ'באקומט א קשר צו דעם צדיק וקדוש, דאס איז א געוואלדיגע זכיה פאר א בשר ודם, פאר פשוט'ע מענטשן, מיט דעם וואס מ'לערנט דבריו הקדושים, צי מ'דערציילט אן עובדא, מ'דערציילט א סיפור, דאס ברענגט א קשר מיט אזא צדיק, דאס אליינס הייבט אויף דעם מענטש.

מען זאגט נאך פון צדיקים, דער תפארת שלמה איז געווען א כהן, ער איז שוין געווען א דור שפעטער פונעם נועם אלימלך, און ער איז געקומען קיין ליזענסק אום חודש אלול, ער איז געפארן אויף א וואך צייט קיין ליזענסק, ער איז נישט געגאנגען אויפן ציון ווייל ער איז געווען א כהן, ער האט געוואלט זיין אין די שטאט פונעם רבי ר' אלימלך. כ'האב געהערט אז ס'איז געווען אין צאנז איז געווען א איד, האט אים דער דברי חיים געפרעגט, דו ביזסט דאך פון בריגל, ער איז געווען א גאליציאנער איד, ער קומט פון בריגל, און ס'איז דאך היינט די יארצייט פונעם ארי' דבי עילאי וואס ער ליגט אין בריגל, וואס טוהסטו דא? ער איז געווען אין צאנז, האט אים דער דברי חיים געפרעגט וואס טוהסטו דא? פארוואס ביזסטו נישט אין בריגל? ס'איז דאך היינט דער יארצייט פונעם ארי' דבי עילאי?, האט ער געזאגט, רבי, כ'בין א כהן, כ'קען במילא נישט גיין אויפן ציון, זאגט אים דער דברי חיים, אפילו מ'גייט נישט אויפן ציון, צו זיין אין שטאט ביי די טאג פון די יארצייט איז אויך אן ענין. כ'זאג צו זיין אין שטאט, כל שכן אז מ'האט די זכיה אז מ'גייט אויפן ציון פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך, דאס איז א געוואלדיגע זכיה, מ'דארף דאנקען און לויבן דעם הייליגן באשעפער, אז מ'קען אנקומען צו זיין אין אזא מקום קדוש.

עס דערמאנט זיך, אונז האבן מיר אויך געהאט די זכיה, אזוי ווי אנדערע אידן, צו זיין אין ליזענסק אויפן ציון, חיל ורעדה יאחזון, ווען מ'דערמאנט זיך נאר אז מ'איז געווען אויפן ציון פון הייליגן רבי ר' אלימלך, מ'זאגט נאך פון צדיקים, זיי האבן געזאגט, אז די גראזן וואס זיי וואקסן ארום דעם ציון, זאגן שירה פאר'ן באשעפער, אז זיי האבן די זכיה צו זיין נעבן ציון פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך. דאס איז נישט א מדבר, נאר א צומה, גיט א שבח והודאה פאר'ן באשעפער, ער זאגט שירה אז ער האט די זכיה צו זיין סמוך ונראה צום ציון פון הייליגן רבי ר' אלימלך, כל שכן א בשר ודם, א איד וואס האט א נשמה א חלק אלקי ממעל, און ער קען זיין אויפן ציון, איז אוודאי אז ס'הייבט אים אויף די נשמה, און ס'איז אים מקשר צום הייליגן רבי ר' אלימלך.

דוד המלך זאגט, זמרו לה', זאלסט זאגן זמירות פאר'ן הייליגן באשעפער, יושב ציון, אז מ'קען זיין אויפן ציון, אז מ'קען זיין אויפן ציון פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך, אויף דעם אליין דארף מען צו זאגן שירה, זמרו לה', זאגן שירה פאר'ן בורא כל עולמים.

עס איז די יומא דהילולא פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אלע אידן זאלן געהאלפן ווערן מיט אלעם גוטן, מ'זאל האבן די זכיה אז דער אור בהיר בשחקים וואס דער רבי ר' אלימלך האט פארשיינט בימיו, וואס באמת דאס שיינט נאך היינט אויף די גאנצע וועלט, און ס'איז נישט קיין גוזמא צו זאגן וואו ס'איז דא היינט א איד, א חסידישער איד, וואו ער זאל נאר נישט זיין, אויף וועלכע ווינקל פון די וועלט, דאס איז אלעס א כח ההשפעה, די השפעות הקדושה פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך, אז ס'איז נאך דא היינט א איד וואס דאוונט א וואריעמע תפילה, עס וואריעמט אים אויף דאס הארץ, דאס איז אלעס מכח די השפעות הקדושות פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך.

מען זאגט זכותו יגן עלינו, זיין זכות זאל אונז מגין זיין אז אונז זאלן מיר זוכה זיין נהנה צו זיין פון זיין ליכטיגקייט, פון זיין אור וואס עס שיינט אויף די גאנצע וועלט, אונז בעטן מיר פון דעם הייליגן באשעפער אז אונז די קטני הדעת זאלן מיר אויך זוכה זיין עס זאל אריין שיינען אין הארץ, צו מלהיב זיין די לבבות, צו אנווארעמען די הערצער, עס זאל אביסל א שאקל געבן, מ'זאל וויסן אז מ'איז א איד, חובת האדם בעולמו, וואס טוה איך אויף דער וועלט, פארוואס בין איך געקומען אויף דער וועלט, בין איך אראפ געקומען אויף דער וועלט הנאה צו האבן פון עולם הזה, פון די תאוות עולם הזה, צי בין איך אראפ געקומען פאר עפעס געהויבנקייט, פאר העכערקייט. דער הייליגער רבי ר' אלימלך שיינט אריין, אז מ'זאל אביסל האבן אן השגה, דארף מען מתפלל זיין אז מ'זאל עס טאקע פארשטיין, די דברים הקדושים היוצאים מלב טהור, זאל אריין גיין אין אונזער הארץ אריין, ס'זאל מעלה זיין אונזער הארץ, ס'זאל האבן אביסל אן השפעה, ס'זאל אונז דערווארעמען, דערנענטערן צום הייליגן באשעפער, וויסן אז מ'איז א איד, וויסן וואס הייסט א חסידישער איד, א חסידישער איד מיינט נישט דאס חיצוניות, נאר ס'מיינט דאס פנימיות, צו זיין א חסידישער איד בפנימיות הלב, השי"ת זאל העלפן זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

שיעור תהלים בהיכל המתיבתא הק' בקרית יואל יע"א

יום ג' פרשת ויקהל כ"א אדר א' תשפ"ב לפ"ק

כל הזכויות שמורות ©

מתוך שיחה בביקור כ"ק אדמו"ר מפאלטישאן שליט"א
יום א' פרשת ויקהל תשע"ו לפ"ק

האדמו"ר מפאלטישאן: עס איז היינט דעם רבי ר' אלימלך'ס יארצייט (שנסתלק ביום כ"א אדר) **מ'האלט די יארצייט ביידע אדר'ס.**

רבינו: יא, מ'האלט ביידע.[6]

א אדר ראשון האלט מען נאר אדר ראשון, נאר ביי סתם אדר [שמת בשנה שהי' רק אדר א' ולאחמ"כ בשנה מעוברת] ביי א יארצייט איז עס א מחלוקה (סי' תקס"ח סעי' ז'), **ס'איז א מחבר מיט דער רמ"א, דער מחבר האלט דעם צווייטן אדר, און דער רמ"א האלט דעם ערשטן אדר, און מ'האלט ביידע.**[7]

האדמו"ר מפאלטישאן: אין הל' קדיש (סי' נ"ה סעי' י') **ווערט אויך דערמאנט די הלכה.**[8]

כ'האב יעצט מוצאי שבת געהערט פון ר' עקיבא גאנץ (מותיקי המלמדים בת"ת בקרית יואל) **בשם דעם רבי'ן ז"ל אז מ'שערט אפ** (גזירת השערות במלאות ג' שנים) **דעם צווייטן אדר, ס'איז אויסגעהאלטן לויט דער וואס האלט אז אייבּיג איז דער אדר שני דער עיקר אדר, אזוי ווי דער רמ"א אין סעיף ז' אין הלכות תענית** (סי' תקס"ח), **דארט זאגט דער רמ"א אז דער ערשטער אדר.**

רבינו: און סי' נ"ה זאגט דער רמ"א [לגבי שנת הבר מצוה] דעם צווייטן אדר.

מיין שוועסטער (כ"ק אדמו"ר בעל ישועות משה מוויזשניץ ז"ל) **יארצייט איז אויך היינט נאכט** (כ"ב אדר), **כ'מיין אז אין וויזשניץ האלטן זיי דעם ערשטן אדר.**

האדמו"ר מפאלטישאן: דאכט זיך אז דער ישמח משה איז געפארן צום רבי ר' אלימלך, צי ער האט געשיקט א שליח.

רבינו: דער ישמח משה איז שוין געגאנגען אויפן וועג,[9] **אבער זייענדיג אויפן וועג האט ער זיך צוריק געקערט, בחיים חיותו איז ער קיינמאל נישט געווען, ער האט געזאגט אז ער איז מתחרט אויף עטליכע זאכן, און דאס איז איינס פון די זאכן.**

ער האט געוואוינט - ער איז געווען רב – אין שינאווא, און שינאווא איז נישט ווייט פון ליזענסק, און דער רבי ר' אלימלך האט געזאגט אז מ'זאל זעהן אים צו ברענגען "ער איז א הויכע נשמה, און מ'קען מיט אים אסאך טוהן,[10] **אזוי האט דער רבי ר' אלימלך געזאגט, און ס'זענען געווען חסידים וואס האבן טאקע געארבעט אז ער זאל פארן, און איינמאל האט ער זיך ארויס געלאזט אויפן שטאט ליזענסק, און אויפן וועג האט אים איינער צוריק געדרייט און געזאגט אז עס פאסט נישט אזא גאון זאל גיין צו א רבי'ן,**[11] **און שפעטער האט ער געזאגט אויף דעם אז ער זיך מתחרט.**[12]

---

6 ביום כ"א אדר שנת תקמ"ז עלה ונסתלק הרה"ק מליזענסק למרום, אולם בכמה ספרי תולדות וקורי הדורות טעו וכתבו שנפטר שנת תקמ"ו, וטעותם נובע מדברי הגה"ק רבי זאב וואלף אבד"ק ליזענסק זצ"ל (הי' חבר דבק מאח להרר"א) בספרו לשון הזהב (שבת דף פה.) שנראה משם שנסתלק בשנת תקמ"ו, וז"ל: "נלאיתי לכתוב יותר מה שחדשתי ת"ל במסכת כולה עד גמירא וכן הרבה מסכתות שלמדתי בישיבת תלמידים, מחמת עול ציבור כי יבאו אלי לדרוש את משפטם וגם שאר צרכי ציבור ועול התלמידים שהעמדתי ת"ל..., ולא כתבתי אלא מעט לעת הפנוי, אמנם עתה בשנת תקו"ם תרחם ציון כאשר ניטלה הוד תפארת דתה"ק, וידידי אוה"נ צמיד לבי החסיד המנוח מוהר"ר אלימלך זצלה"ה זי"ע ועכי"א נסתלק ועלה למרום, וארא כי הגלות מתגברת עלינו והתורה נתמעטת בכל יום ויום בעווה"ר, קבלתי עלי כל מה שיעלה על רעיוני הן בהקיץ הן בשינה אכתוב על הנייר שיהי' לזכרון לדורי דורות, ומן השמים יעזרינו לגמור כל מסכת זו ועל שאר המסכתות ויגדל תורה ויאדיר בב"א, עכ"ל,

אבל הרה"ק רמ"י מפשעווארסק ז"ל מברר ואומר שברור שנסתלק שנת תקמ"ז, משום כמה ראיות, על המצבה כתוב שנס' בשנת תנצב"ה, והוא עולה בגימ' תקמ"ז, עוד סמך לזה, ממה שנוהגים בשנה מעוברת לעשות את היא"צ של הרר"א מדור דור באדר ראשון ושני, וזה נכון רק אם נסתלק בשנת תקמ"ז שהיתה שנת פשוטה, כנהוג אצל מי שנפ' בשנה פשוטה, אבל אם נסתלק בשנת תקמ"ו שהיתה שנה מעוברת, א"כ הדין נותן לעשות היא"צ באותו אדר שנסתלק ולא פעמיים (עיין ברמ"א סי' תקס"ח ס"ז ומג"א והגר"א שם ומ"ב שם, וב"ח וש"ך יו"ד סוף סי' ת"ב), עוד ראי', שבהסכמת הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זי"ע על הסה"ק נועם אלימלך, שכתבו בשנת תקמ"ח, כתוב הכ"מ כפי שנוהגין לכתוב בשנה ראשונה להסתלקות, ובע"כ שלא נסתלק בשנת תקמ"ו, כי אם בתקמ"ז, ומה שכתוב בספר הנ"ל שנת תקו"ם בוודאי הכוונה הוא עם הכולל (וביחד הם תקמ"ז).

7 וז"ל המחבר: כשאירע יום שמת אביו או אמו באדר, והשנה מעוברת, יתענה באדר ב'. וכתב ע"ז הרמ"א: ויש אומרים דיתענה בראשון, אם לא שמת בשנת העיבור באדר שני דאז נוהגים להתענות בשני, וכן המנהג להתענות בראשון, מיהו יש מחמירין להתענות בשניהם.

8 וז"ל המחבר: אם נער אחד נולד בכ"ט לאדר ראשון משנה מעוברת, ונער אחד נולד באדר שני באחד בו, ושנת י"ג אינה מעוברת, אותו שנולד בכ"ט לאדר הראשון צריך להמתין עד כ"ט לאדר בשנת י"ג להיות בן י"ג שנה, ואותו שנולד אחריו באחד באדר השני יהיה בן י"ג שנה כיון שהגיע אחד באדר של שנת י"ג. וע"ז כתב הרמ"א: ומי שנולד באדר ונעשה בר מצוה בשנת העיבור, אינו נעשה בר מצוה עד אדר השני.

9 ע' בס' עדות ביוסף (עמ' רס"א) שרביה"ק בעל הדברי יואל ז"ע סיפר שפע"א כשהרה"ק מליזענסק נסע לאיזה ברית מילה בכפר שהיה סמוך להעיר שינאווא שבו שימש הישמח משה ברבנות, אז נסע הישמח משה לראותו, וחזר באמצע הדרך כנ"ל.

10 הרר"א השתוקק מאד שהרה"ק בעל ישמח משה יבא אליו לשמוע לקח מפיו ולקרבו לדרכי החסידות, פ"א בתוך אחד השיחים אמר הרר"א, דעו כי יש לו נשמה גדולה ויקרה מאד, ומאוד אוותה נפשה לראותו פנים אל פנים, אך מה אעשה כי הוא לא רוצה לבא אלי, ואני לא אוכל לנסוע אליו".

פ"א שלח להגיד לו שאם הוא יבוא אלי אוכל לעשות לו טובה עד סוף כל הדורות, ורביה"ק זי"ע בסוף ימיו כשנחלה התמרמר פעם ואמר, שאולי אם הי' זקינו הישמ"מ נוסע להרה"ק ר"א מליזענסק הי' גם הוא נושע בזכותו, שהרי הבטיח לו שאם יבוא ייטיב לו עד סוף כל הדורות.

11 ע' בס' תולדות הגה"ק הישמח משה (שם) שרביה"ק זי"ע סיפר שפע"א היה הישמח משה על ברית מילה בשינאווא ואז נסע לראות את הרבי ר' אלימלך, והבעל דבר התחפש לת"ח א' ודיבר על לבו שהוא ביטול תורה ושלא יסע.

וכ"ק האדמו"ר מהר"י מפשעווארסק ז"ל סיפר שהרה"ק מציעשנוב היה אומר שלא היה אלא מעשה בעל דבר לעכבו מלראותו.

עוד יסופר כי חסידי ליזענסק שדרו בשינאווא היה להם בית המדרש קטן סמוך לביהמ"ד שבעיר, שבו התפללו בנוסח ספרד והתנהגו עפ"י דרכי החסידות של רבם הק', וסיפר הישמ"מ שפלא הי' לו שדווקא בימים הנוראים כמו ער"ה ועיוה"כ בעברו דרך הקלויז של החסידים חשקה נפשו ליכנס בה ולהתפלל עמם, וחשב בנפשו הלא בימים קדושים אלו נפשו של אדם קרובה יותר להשי"ת ועבודתו, איך יעלה על מחשבתו מחשבות כאלו להתקרב אל החסידים, אלא וודאי אות הוא מן השמים ששלימים הם עם השי"ת ותורתו, אלא מ"מ לא החליט בדעתו להתקרב אליהם ממש מפני כמה קושיות שהיה לו על דרכם ושיטתם.

12 בסוף ימיו אמר הישמ"מ שעל ג' דברים הוא מתחרט, ואחד מהם על שלא זכה לקבל פני הרר"א, לפני הסתלקותו אמר שעדיין יש להרר"א הקפדה עליו, והראי' שלא נתגלה לו בהקיץ רק פעם אחת בשעת ההקפות, ושאר צדיקים היו מתגלים אליו הרבה פעמים בהקיץ.

ויש לציין שהישמח משה מזכירו בספה"ק בלשונות של חיבה והערצה, וכגון בפר' נח (כג. ג) בזה"ל: וכמו ששמעתי בשם החסיד הקדוש האלוקי המפורסם מו"ה אלימלך מליזענסק זצוק"ל שאמר לפרש וכו'.

כל הזכויות שמורות ©

שפעטער וען ער איז שוין געווען א חסיד האט ער געשיקט א קוויטל קיין ליזענסק.

האדמו"ר מפאלטישאן: מ'זאגט אז דער בעלזער רב האט אויך געוואלט זיין, און ער איז אויך געווען אונטערוועגנס, און ער האט פארפאסט מיט א חודש, מן הסתם איז עס געווען מן השמים אזוי, אזוי ווי דער אור החיים הק' מיטן בעש"ט הק'.

מ'איז געפארן אינדערהיים פון סיגוט קיין ליזענסק?

רבינו: אינדערהיים איז מען נישט געפארן, ווער איז געפארן קיין ליזענסק פון אונגארן?!.

האדמו"ר מפאלטישאן: דער ראדאמסקער איז געווען פארנומען.

רבינו: ער האט איינגעפירט דאס פארן.

האדמו"ר מפאלטישאן: היינט איז געווארן א גאנצע געפארעכן.

רבינו: ס'איז אזוי, היינטיגע צייטן איז ס'איז דא אמונת צדיקים איז עס אויך א גוטע זאך, היינטיגע צייטן דארף מען זיך פרייען אז מ'גלייבט אין רבי'ן ר' אלימלך ס"כ, דאס איז אויך גוט.

האדמו"ר מפאלטישאן: דאס שטייט שוין פון פריערדיגע צדיקים אז ווער ס'איז געווען אויפן ציון וועט נישט אוועק גיין אן קיין הרהור תשובה.

רבינו: אזוי איז דאך דא א פראבלעם צו גיין אויף די קברים.[13] **ס'שטייט פון צדיקים מ'זאל נישט גיין. אבער אז מ'קומט צו א הרהור תשובה דורך דעם איז עפעס אנדערש.**[14]

האדמו"ר מפאלטישאן: מ'זאגט נאך פונעם טשעבינער רב, אז ווען ער איז געווארן רב אין טשעבין צי אין א שטאט פריער, איז איינער וואס האט אים שטארק סיקירט, און ער האט נישט געוואלט אונטער שרייבן, האט דער טשעבינער רב געזאגט אז ער וועט נישט שטארבן מתוך תשובה, איז ער געגאנגען צום עולם און זיך אויפגעטוהן "וואס איז דער פראבלעם? כ'וועל פארן צום רבי ר' אלימלך, און איך וועל נישט שטארבן אן קיין תשובה", יענער איז טאקע ארויס געפארן קיין ליזענסק, און אונטערוועגנס איז ער אוועק ל"ע.

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן דער זכות פונעם רבי ר' אלימלך זאל מגין זיין אויף אונז.

ביקור כ"ק אדמו"ר מסקווירא שליט"א
יום א' פרשת משפטים תשע"ו לפ"ק

האדמו"ר מסקווירא: כ'בין נישט זיכער, כ'מיין אז ס'איז דא וואס זאגן די תפילה פונעם רבי ר' אלימלך,[15] **ביי אונז האט מען בכלל געזאגט פתח אליהו, אזוי ווי יעדן שבת נאך הודו, און לכאורה האט מען געזאגט אין בעלזא די תפילה פונעם רבי ר' אלימלך.**

רבינו: די תפילה פונעם רבי ר' אלימלך איז א געוואלדיגע תפילה, יעדע שורה איז עפעס מורא'דיג.

א' מבניו: דער זיידע האט געזאגט אז מ'זאל עס אריין דרוקן אין סידור.

רבינו: אין רוב סידורים איז עס אריין געדרוקט.

האדמו"ר מסקווירא: מ'האט מסדר געווען א סידור דוקא אויף די זאכן וואס מ'זאגט ביי אונז.

רבינו: דער תפארת שלמה האט אסאך געקאכט מיטן רבי'ן ר' אלימלך, ער האט געבויעט בימיו דעם אוהל, ער פלעגט צו פארן אסאך קיין ליזענסק, ער איז געווען א כהן, איז ער געגאנגען צו זיין אין שטאט, אין ליזענסק, פאר די הייליגע טעג איז ער געפארן, וואו ער איז געזיצן אין ליזענסק, און ביים יארצייט, בימיו איז שוין געווען נאכגעלאזט די אוהל, האט ער דעמאלטס איבער געבויעט.[16]

האדמו"ר מסקווירא: די מספר פון די אידן וואס זענען דעמאלטס געפארן איז דאך אינגאנצן נישט אין די היינטיגע מספרים.

רבינו: עס פארן היינט אלפים אידן קיין ליזענסק.

וסיפר היש"מ לנכדו הגה"צ ר' שמואל מגארליץ שפעם אחת נסע לאחת מהכפרים הסמוכים לשינאווא לצורך איזה ענין, ולא הי' מקום נקי ומופנה אצל הבעה"ב להתפלל בו, והראה לו הבעה"ב שיש לו גורן נקי בחצירו, ועמד בגורן והתפלל שם, ואח"ז שאל את הבעה"ב אם כבר התפלל מי בהגורן הזה כי הרגיש שם קדושת המקום, ונזכר הבעה"ב כי הרבי ר' אלימלך עבר פעם כאן והתפלל בהגורן הזה בדיוק במקום אשר התפלל היש"מ.

13 עיין במג"א ס"ס תקנ"ט שהביא בשם כתבי האר"י שלא לילך על הקברות בפרט מי שלא תיקן פגמי נפשו סכנה גדולה היא עיי"ש, והאריך בזה מרן רביה"ק זי"ע בעל הגאולה ועל התמורה (סימן ק"ח) עיי"ש בנועם אמריו.

ועי' בשו"ת דברי יואל (סי' צ"ט אות ד) וזלש"ק: מה ששאל עוד במה שרוצים להתיר לפתוח שערי בית הקברות למבקרים בשבת ויום טוב, וכו' - ומסיים - ובאמת לא הי' מהראוי לילך אלא על קברי צדיקים, לא על שאר קברים וכו', אך במקומות שכבר נהגו הכל לילך אל קברי אבותיהם יהי' מי שיהי' אין למחות בידם גם בזה ושומר פתאים ה', אבל כל זה אינו אלא במה שאנו רואים שנהגו כבר, אבל בשבת ויו"ט שלא נהגו כלל, ולא נתברר מפי חכמים וסופרים שיהיה הזמן מוכשר לדבר, בוודאי דיש לחוש טפי וכו' ואין לעשות חדשות, עכלש"ק

14 עיין בס' אלה מסעי (במדבר הליכות מלכי בקודש אות י"א) שבהזדמנות אחת כאשר שוחח מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל מענין זה, אמר שמי שמרגיש בנפשו שההליכה לקבר הצדיק מעורר לבו לתשובה שפיר דמי, אלא שיפשפש במעשיו מקודם וילך להציון בתבירו דלבא ובהתעוררות תשובה.

15 עי' בס' דברי ברוך (פ"ט) שהרה"ק מגארליץ זי"ע היה אומר שבליל יוה"כ יותר טוב ללמוד גופי תורה או לומר התפילת יהי רצון מהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע.

16 ענין נסיעתו של התפארת שלמה לליזענסק כמעט בכל שנה הי' ענין נורא ופלא אצל כל העולם, והי' מרעיש מאוד בנסיעתו זאת ואף שהי' כהן ולא הי' יכול לילך על הציון ממש אעפ"כ הי' לו מקום מיוחד שם מחוץ לבית החיים אצל אילן העומד כנגד החלון של האהל ושם העמידו לו ופרשו לו ג' מחיצות בינו ובין העם ושולחן וכסא, ומחיצה הרביעית היתה פתוחה כנגד החלון וישב ולמד שם, וכל העולם פרשו משם באימה ופחד ובעת שסיים לימודו באו כולם בפתקאות ושתו יי"ש לחיים ושם הראה נפלאות ומופתים ופעל ישועות עד להפליא, ועשה שם תיקון גדול שתיקן מחיצות האהל בחומת בנין וגג, ותיקן שידליקו בפנים נר תמיד ועד היום הזה כן המנהג, ומאז התחילו לנסוע מכל מדינות גאליציע על ציון הנ"ל בקביעות, ואמר בזה"ל: "ברוך השם אז מיר האבן דערהויבן דעם כבוד פון רבין ר' אלימלך'ל, ופ"א אמר שהזקן הזה שכח לגמרי מאתנו בעולמות העליונים, וב"ה שהזכרנו אותו קצת שיזכור אותנו, מיר האבין אידם אביסל דערמאנט און אונז".

ועי' בס' י"ג אורות (ח"ב, עמ' ס) כי פעם אחת כאשר נסע התפארת שלמה לליזענסק עבר דרך העיר קראקא, ואמר שהמתנגדים מעיר קראקא, בוודאי יתמהו למה אינו הולך על קברם של הצדיקים השוכנים בקראקא, אלא - אמר - שצדיק אחר הסתלקותו אין לו שייכות לעוה"ז, חוץ הרבי ר' אלימלך שזיכך עצמו שגם אחר הסתלקותו יהי' בתוכנו.

ועי' שם עוד בשם הרה"ק בעל דברי שמחה מצעישנוב ז"ל שאמר בסגנון זה, שאין מה לנסוע לקברי צדיקים, כי נשמת הצדיקים אינם יורדים לעלמא הדין במשך כל השנה חוץ ביומא דהילולא שלהם, מה שאין כן לציונם של הרר"א והגה"ק מצאנז זי"ע טוב לנסוע גם במשך השנה, כי פעלו שיהי' להם שייכות עם עולם הזה בכל זמן ועידן.

ואגב יש לציין מש"כ בס' אביר הרועים, כי פע"א בל"ג בעומר כשישב הגאון בעל "אבני נזר" ז"ל בסעודה לכבוד הילולא דרשב"י, בעת שולחנו הטהור, אמר הגם שיש צדיקים שזכו להוביל גופם מכאן לארץ ישראל, אבל גופו הטהור של הרבי ר' אלימלך עדיין הוא פה בחו"ל, ואמר עוד מי שיודע סוד שמחת הילולא דרשב"י יותר משאר תנאים, יודע גם הטעם, מדוע דוקא גופו של הרב אלימלך זי"ע נשאר בחו"ל.

כל הזכויות שמורות ©

ביקור כ"ק אדמו"ר מראדוויל זצ"ל מוצש"ק פרשת ויקהל תשע"א לפ"ק

האדמו"ר מראדוויל אמר לרבינו שהזמינו אותו לדרוש במסיבת מלוה מלכא לכבוד יומא דהילולא של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בבית המדרש ספינקא ברחוב ליזענסק בקרית יואל יע"א

רבינו: פיין, האט'ס הצלחה, ויהיו נא אמרינו לרצון.

האדמו"ר מראדוויל: ס'איז נישט קיין שווערע זאך צו האבן א מעשה צי צוויי פונעם רבי ר' אלימלך, ער איז געווען זייער א מפורסם.

איך האב אמאל באגלייט מיין טאטן (הגה"צ ר' שלו' מיכלאוויטש אדמו"ר מבראד שהי' יחסן גדול) צום סאטמאר רבי'ן ז"ל, און מיין טאטע האט געפרעגט א שאלה, אז די רעביצין האט אנגעטראגן שידוכים פאר מיין שוועסטער, פארשידנ'ס, האט ער געפרעגט דעם רבי'ן ז"ל, 'רבי, כ'האב געהערט זאגן אז איר האלט נישט אזוי אז מ'דארף זוכן רעבישע קינדער, נאר א חסידישער בחור א תלמיד חכם, וויל היינט איז שוין נישט די מעלה פון רעבישע קינדער אזא עיקר', האט ער געפרעגט 'איז ווער אז עטץ זעטסט דעם רבי ר' מיכל'עס אייניקלעך?', האט מיין טאטע געזאגט 'יא, און אונז האבן מיר דעם רבי'ן ר' אלימלך'ס יחוס אויך', האט דער רבי געזאגט 'אה, דאס האב איך שוין נישט געוואוסט', האט מען געזעהן אז ביי אים איז געווען דער רבי ר' אלימלך גאר א גרויסע זאך.

רבינו: ער האט געוואוסט אז איר זענט בן אחר בן פון רבי ר' מיכל'ע זלאטשובער, און האט נישט געוואוסט אז מ'איז אויך פונעם רבי ר' אלימלך.

ס'איז דאך נישט שייך אפצושאצן דעם רבי ר' אלימלך און דער רבי ר' מיכל'ע זלאטשובער, דער צדיק איז כדאי לעצמו, און דער צדיק איז כדאי לעצמו, קען מען דען אריינטראכטן ביי די הייליגע תנאים ואמוראים רבי מאיר מיט רבי יהודה וועד איז געווען גרעסער, רבי מאיר צי רבי יהודה, מ'קען דען אריינזאגן מיינונגען צווישן רב און שמואל, אזוי אויך איז דען שייך צו זאגן מיינונגען אויפן רבי ר' אלימלך און רבי מיכל זלאטשובער, יעדער פאר זיך איז געווען...[17]

מ'זאגט אז דער רבי מעגדעלי לינסקער האט געגומען זיין זוהן דער ראפשיצער רב צו רבי מיכל'ע וועז ער איז געווארן בר מצוה, ער זאל אים אנטוהן די תפילין, אזוי זאגט די וועלט, מ'האט נישט געהערט פון דעם?!.[18]

א' מבניו: ס'איז באקאנט אז ס'איז דא א מימרא וועגן די סטראוקעס, וואס דער רבי ר' אלימלך האט געזאגט אויפן זלאטשובער מגיד, אז וועז ער מאכט צו די העקעלעך זענען ניזון פון דעם אסאך כיתות פון מלאכים, און ס'איז ענדערשט וועז ס'קומט צו אים א איד וועגן תפילין, וואלט ער ענדערשט געצאלט פארן רבי ר' מיכלע'ס סטראוקעס ווי צו צאלן פאר די תפילין.[19]

רבינו: אונז שטאמען דאך פון א מופת דורך מתפלל זיין אויפן ציון פונעם רבי ר' אלימלך זי"ע, דער זיידע רבי אלעזר ניסן איז געווען א קינד, און זיין טאטע דער ישמח משה איז דעמאלטס געווען רב אין שינאווא – שינאווא איז נישט ווייט פון ליזענסק – און דעמאלטס איז רבי אלעזר ניסן זייער מסוכן געווען – דאהי רופט מען עס אין א קאמא – און דער ישמח משה האט געשיקט א שליח קיין ליזענסק אויפן ציון פונעם רבי ר' אלימלך ער זאל מתפלל זיין – ס'איז נישט געווען אין די יארצייט, נאר אזוי אינמיטן יאר – האט ער געזאגט פארן שליח 'נישט אלעמאל זענען די נשמות פון די צדיקים אויפן קבר!, אז זיי זאלן וויסן אז עמיצער איז געקומען מתפלל זיין, וועגן דעם זאל מען מנדב זיין א פרוטה לטובת די נשמה וואס וועט מודיע זיין פארן רבי ר' אלימלך אז מ'איז געקומען מתפלל זיין אויף זיין ציון', און אזוי האט מען מתפלל געווען,[20] און רבי אלעזר ניסן האט געעפנט די אויגן – ער איז געווען א קליין יונגל – און האט געזאגט אז ער וועט ווערן געזונט, האט מען אים געפרעגט פון וואנעט וויסטו? האט ער געזאגט אז ער האט געזעהן א איד – ער האט פארגעשטעלט די צורה ווי אזוי ער זעהט אויס – וואס ער האט אים געזאגט אז ער וועט ווערן געזונט, און די וואס האבן געקענט דער רבי ר' אלימלך האבן געזאגט אז דאס איז געווען די צורה פונעם רבי ר' אלימלך.

מ'האט דעמאלטס געקוקט אויפן זייגער ווען ס'האט פאסירט, און ווען דער שליח איז אהיים געקומען פון ליזענסק, האט מען געזעהן אז דאס

---

17 בס' ספרן של צדיקים (מערכה ט אות ב) כתב, סיפר הרב הקדוש ר' אלימלך ז"ל מגראדזיסק שאיש אחד מבראד בא להרב הקדוש רבי ר' אלימלך זצוק"ל מליזענסק, ושאל אותו הרב ר' אלימלך על הרב הקדוש רבי ר' מיכלע זצוק"ל מזלאטשוב שהיה דר אז בבראד, והשיב האיש כלאחר יד מה הוא, והראה לו הרב ר' אלימלך בידו, ואמר לו ירא מה' ירא מה'. והתחיל אותו האיש לחרוד עד שלא היה באפשרי לעמוד במקום אחד, ובא בנו הרב הקדוש ר' אלעזר זצוק"ל, ואמר לו אבא, מה עשית, והשיב לו אביו הקדוש, מה עשיתי, הרי רק אמרתי לו שהוא ירא מה'.

ובעשר צחצחות מערכה א' אות נה כתב: ששמע מהרה"ק רבי מאיר יחיאל ממאגילניצא זצ"ל שסיפר מעשה זה בכל שנה בא' דסוכות, איך שהרבי ר' אלימלך נודמן בדרך עם אברך אחד נושא צרור כלי תשמישו על שכמו, ושאלו להיכן אתה הולך, והשיבו שהולך להה"ק ר' מיכלי המגיד ז"ל מזלאטשוב, וסיפר לו הר"ר אלימלך לאמר: גם אני בימי נעורי שמעתי שהרבי ר' מיכלי הוא בסמוך לליזענסק איזה פרסאות, והלכתי שמה, ויהי כי באתי העירה ונכנסתי לבית אשר בקצה העיר, ואין שם איש בבית, וכן הלכתי מבית לבית ואין שום איש בביתו, אך בבית אחד היתה זקנה עומדת אצל התנור ומבשלת, ושאלתי אותה מה זה שאין שום איש בביתו, ואמרה שהר"ר מיכלי מזלאטשוב בא לכאן, ועשה היום היה כיום כפורים, והגיד לכל אחד ואחר כל העבירות שעשה מיום הולדו עד עתה, והלכו כולם לבית הכנסת לבקש מחילה וסליחה וכפרה על כל עונותיהם, ויהי כאשר שמעתי זאת, יראתי מאוד, אולי גם לי יגיד כל החטאים שעשיתי, ותיכף הלכתי בחזרה לביתי, וככה סיפר להאברך הנ"ל ותמה עליו איך הוא הולך להרר"מ ולא ירא כלום לגשת אליו.

18 עיין בס' אוהל נפתלי (אות ד) ומביא שם שהרה"ק מראפשיץ אמר אח"כ שהמגיד קשר אותו בעולם גבוה מאוד, ע"ש.

19 כ"כ בהקדמה להס' נתיב מצותיך - קאמארנא וזלש"ק: אמר עליו [על המגיד מזלאטשוב] רבינו הקדוש מוהר"ר ר' אלימלך מליזענסק כשהוא לובש המלבוש לתפלה, ומחבר הקרסים של לבושו, ממשיך שפע למעלה לשמונים אלף כיתות מלאכים, והוא חיותם, והיה צריך שמירה בכל עת שלא יצא נפשו מגודל אור הדביקות, עכלש"ק.

ועיין בס' אור הגנוז (עמ' ס"ח) שפעם אחת בא הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ז"ל אל הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ז"ל ונכנס אליו עם אנשים רבים, שאל אותו

---

20 ע' בתהלה למשה הענין בפרטיות יותר, ונזכר גם בדרשת פתיחה מכ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל, עי' בס' אבני שוהם אמור שנת תש"מ - ויש לציין שבס' זקניך ויאמרו לך (ח"א עמ' כא) מביא שבשנת תשכ"ד נסעו קבוצה מאנ"ש לפקוד על קברי צדיקים במדינת פולין, והרבנית ע"ה הצטרפה להנסיעה, וכשנפרדו מכ"ק מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל אמר להם ג' דברים, א) לברך ברכת מחיה המתים בכל בית החיים ואפי' בשני בתי עלמין שבעיר אחת, ב) שבבואם לקבר של צדיק יתנו קודם צדקה להנשמה שתלך להגיד להצדיק שבאו להתפלל על קברו, (והוא ידוע ממרן הישי"ט זי"ע, ואגב עיי' בשו"ת ושם הכהן (סי' י"ז) שמביא מנהג זו בשם המהר"ש מבעלזא זי"ע), ג) שיאמרו מקאפיטל צ' עד קאפיטל ק"ז, עיי"ש.

כל הזכויות שמורות ©

איז געווען ווען ער איז געווען אויפן ציון, דעמאלטס באותו שעה האט ער געעפנט די אויגן און געזאגט אז ער גייט זיין געזונט ווייל איינער האט אים אזוי געזאגט, און ער איז געזונט געווארן, קומט אויס אז אונז שטאמען פון א מופת פונעם ציון פון רבי ר׳ אלימלך (שהרה"ק ר׳ אלעזר ניסן יצא אז מסכנה הגדולה בילדותו ונשאר בחיים חיותו לאורך ימים והעמיד דורות ישרים וקדושים).

ביקור אצל כ"ק אדמו"ר מטשערנאבל
שליט"א, מארה"ב
יום ג׳ פרשת פקודי תשע"א לפ"ק

רבינו: פרייטאג (כ"א אדר) איז געווען די יארצייט פונעם רבי ר׳ אלימלך.

האדמו"ר מטשערנאבל: מ׳איז שוין געווען אין ליזענסק?

רבינו: יא, אויף די יארצייט אויך, און אזוי אויך.

האדמו"ר מטשערנאבל: א געפארעכן קיין ליזענסק איז שוין געווען פאר די קריג, בעיקר איז געווען אויף צאנז און אויף ליזענסק.

מ׳דערציילט אז ליזענסק איז געווען א שווערע שטאט פאר רבי׳ס, די ציון פונעם רבי ר׳ אלימלך איז דארט, אבער רבי׳ס האבן נישט געוואוינט דארט, מ׳האט נישט אזוי מכבד געווען רבי׳ס וואס זענען געקומען דארט.

דער טאטע (כ"ק האדמו"ר רבי משולם זושא ז"ל) האט מיר דערציילט, אז דער זיידע דער טשעחויבער רב (הגה"ק רבי יצחק ישעי׳ ז"ל בן מרן הדברי חיים) האט אמאל געמאלדן אז ער וויל קומען אויף שבת קיין ליזענסק, און מ׳האט זייער מורא געהאט ווי אזוי דער עולם וועט אים אויפנעמען, איז ער געקומען אויף שבת, און גראד נאך שבת איז ער גלייך אוועק געפארן.

ס׳זענען געווען דארט חסידישע אידן, און זיי האבן דאך געהאט שייכות צו צאנז, האט מען אים צוגעגרייט א אכסניא ביי א אדם מכובד, אבער ער האט געזאגט אז ער וויל איינשטיין ביי א יונגערמאן א חשוך בנים, און דעמאלטס איז ער געהאלפן געווארן מיט קינדער, האט מען געזאגט אז די גאנצע נסיעה איז געווען נאר לכבוד דעם יונגערמאן.

רבינו: אין ליזענסק נאך בחייו פונעם רבי ר׳ אלימלך האבן דארט געוואוינט זייער פראסטע מענטשן.[21]

דארט איז געווען א איד וואס מ׳האט אים געגנב׳עט זיין פערד, דאס איז געווען זיין גאנצע פרנסה, איז ער געווארן אויס מענטש, איז ער געגאנגען צום רבי ר׳ אלימלך, אז ער איז געבליבן אן א פרנסה, זאגט אים דער רבי ר׳ אלימלך ׳ער זאל גיין אין וואלד דארט און דארט׳, איז ער געגאנגען אהין, און ער טרעפט דארט זיין פערד, ווען ער איז צוריק געקומען האט ער געזאגט אויפן רבי ר׳ אלימלך אז ער איז א שותף געווען מיט די גניבה.

ביקור גומלין אצל כ"ק הגה"צ רבי יחזקאל
ראטה זצ"ל גאב"ד קארלסבורג ב"פ -
בעמח"ס שו"ת עמק תשובה
יום ג׳ פרשת תזריע תשע"א לפ"ק

רבינו: היינט (כ"א אדר) איז דעם הייליגן רבי ר׳ אלימלך׳ס יארצייט. מ׳איז שוין אמאל געווען אין ליזענסק?

גאב"ד קארלסבורג: יא, פאר צוויי-דריי יאר צוריק, מ׳האט מחדש געווען דארטן במשך פון די יארן מקום מנוחת קדשם, ס׳איז דאך געווען צואווארפן.

רבינו: יא, ביי די קריג איז עס געווען צוואווארפן, מ׳האפט אז מ׳האט עס צוריק געשטעלט פונקטלין.

בנו הרה"ג ר׳ משה דומ"ץ קארלסבורג: די מציבה איז נאך די מציבה פון אמאל?

רבינו: ניין, די אוהל אין ליזענסק איז נישט ארגינעל.[22]

ודיברו אודות שנת הסתלקותו לגנזי מרומים

רבינו: דער רבי ר׳ אלימלך איז אוועק אין שנת תקמ"ז, ס׳שטייט אויפן מציבה "שנת ת׳דא נ׳שמתו צ׳רורה ב׳צרור ה׳חיים" איז די ראשי תיבות בגימטריא תקמ"ז.

בנו הגר"מ: אין ספר לשון הזהב שטייט ׳שנת תקו"ם׳, נאר ס׳מיינט מיטן כולל.

גאב"ד קארלסבורג: ער [הלשון הזהב] איז געווען דארטן דער רב בימיו פונעם רבי ר׳ אלימלך.

רבינו: דער לשון הזהב איז געווען א זקן, ער האט מאריך ימים געווען (שהיה אב"ד דק"ק ליזענסק הרבה שנים עד הסתלקותו בשנת תקנ"ג בהיותו בן ק"ג שנה, והוא מן המסכימים על הספר נועם אלימלך).

דער ישמח משה האט געזאגט אז דער רבי ר׳ אלימלך האט א הקפדה אויף אים, אויף דעם וואס ער איז נישט געקומען צו אים.

גאב"ד קארלסבורג: כ׳האב געהערט אז א פעטער האט אים געשטערט צו פארן, און אים געזאגט אז ס׳איז ביטול תורה, און ס׳איז געווען דער בעל דבר וואס האט זיך פארשטעלט ווי זיין פעטער כדי אים אפצוהאלטן.

רבינו: דער ישמח משה האט געזאגט אז ער האט נישט געזעהן דעם רבי ר׳ אלימלך ביי די הקפות אזויפיל מאל ווי ער זעהט אנדערע צדיקים לאחר פטירתם, און דאס איז ווייל ער האט א הקפדה אויף אים אז ער איז נישט געקומען צו אים בחיים חיותו.

---

21 עיי׳ בס׳ החכמה מאי"ן (עמ׳ קצ"ג) שהרה"ק רבי איציקל מסטיטשין זי"ע נתמנה לרב בליזענסק, והיה שם הרבה מתנגדים לחסידות, ונענה ואמר מה אספר להם, מאבי או מזקיני מדזישיקוב או מהרה"ק מצאנז, הרי זה יהיה לפניהם לצחוק, והיה מספר להם מגדולת וקדושת מופתי הרבי ר׳ אלימלך, ולא קיבלו את דבריו, והיה זאת לפליאה בעיניו, ואמר בשם הרה"ק מצאנז שאם רבי רוצה להינפש במקצת מעניני חסידות דהיינו לקבל קוויטלעך ושיחות עם חסידים, יסע לליזענסק, עיי"ש.

ועיי׳ בס׳ י"ג אורות (ח"א עמ׳ קכ"ו) שפע"א היה הרה"ק משינאווא על הציון הק׳ בליזענסק, ובתקופה ההוא שלטה רוח המתחדשים בעיר ליזענסק שהתחילו ללמד חכמות חיצוניות, ואנשי העיר לא התנהגו כראוי, והיה קשה להרב משינאווא לדבר נגד בני העיר הזאת, והביט אל השמים ואמר: דאס הימל איז דא הייליג!, ואמרו בתנועה שמשתמע שרק השמים טהורים ולא הארץ.

22 כידוע שבשעתו היה האוהל בליזענסק משני חדרים, באוהל הפנימי היה משכן קדשו של הרבי ר׳ אלימלך, ובחדר החיצון היה מקום מנוחתם של חמשה צדיקים ממשפחתו של הרבי ר׳ אלימלך, אחיו הרב ר׳ נתן, חתנו הרב ר׳ שמואל צורף, בנו הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק (הוא כתב את הנועם אלימלך, ונסתלק כ"ח תמוז שנת תקס"ז), בנו הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחמעלניק בעל האורח לצדיק (נפטר כ"ו אדר שנת תק"ע), ונכדו הרה"ק רבי נפתלי ב"ר אלעזר מליזענסק (נסתלק כ"ה חשון תקצ"ט). אמנם כהיום אין שם רק אוהל אחד, ובאמצעו מקום קבורת הרבי ר׳ אלימלך, ועל כותלי האוהל סביב תלוי טבלאות עם שמותיהם של הצדיקים אשר מקום קבורתם היה בחדר החיצון.

כל הזכויות שמורות ©

גאב"ד קארלסבורג: און ביים רבי ר' אלימלך איז דאך אויך געווען אזוי אז דוד המלך איז געקומען צו אים אן די קרוין, ווייל ער פלעגט נישט מאכן מלוה מלכה, האט ער אים צוגעזאגט אז יוצאי חלציו וועלן מאכן מלוה מלכה.[23]

בנו הגר"מ: דער רבי ר' אלימלך האט געזאגט פאר די תלמידים אז נאך זיין פטירה איז שוין שוועריר, ווייל דארט זעהט מען די טובה.

רבינו: דער רבי ר' אלימלך אליינס האט אמאל אויף עפעס מרעיש עולמות געווען, ביז ער איז אנגעקומען צו זיין רבי'ן - צום רבי ר' בער (המגיד הק' ממעזריטש זי"ע) - און ער האט געפרעגט דעם מגיד פארוואס ער לאזט צו די גזירה זאל ווערן, האט דער מגיד אים געזאגט, אז דארט זעהט מען שוין די זאך אינגאנצן אנדערש, מ'זעהט אז ס'איז אלעס לטובה.[24]

גאב"ד קארלסבורג: מ'זאגט דאך אז כל זמן דער רבי ר' אלימלך האט געלעבט, איז נישט געווען די גזירה פון די מיליטער, ווייל ער האט עס מבטל געווען, און לאחר פטירתו איז געווארן די גזירה. און מ'האט אויסגעוועלט דריי תלמידים זאלן גיין צום ציון, דער חוזה און דער רבי ר' מענדעלע (הרה"ק מרימאנוב) און דער קאזניצער מגיד, ווייל כל זמן ער איז געווען אויף דעם עולם האט ער דאך מבטל געווען, זאל ער יעצט אויך מבטל זיין די גזירה, און זיי האבן מתפלל געווען אז ער זאל זיי קומען מודיע זיין וואס וועט זיין מיט די גזירה, איז ער געקומען זיי זאגן, אז כל זמן ער איז געווען אויף דעם עולם, האט ער געזעהן די גזירות אזוי ווי מ'זעהט עס אויף דעם עולם, יעצט זעה איך אז אלעס איז לטובה, קען איך גארנישט טוהן.

בנו הגר"מ: דער תפארת שלמה שרייבט אז דער כח הקדושה פונעם רבי ר' אלימלך איז נאך דא.[25]

רבינו: דער תפארת שלמה איז אסאך געפארן, ער האט זיך משתדל געווען איבער צובויען דעם אוהל בימיו, ס'איז שוין געווען צופאלן. ער פלעגט צו קומען אין אלול, פאר די הייליגע טעג, ער איז געווען א כהן, און איז נישט געגאנגען אויפן ציון, דאך איז ער געקומען קיין ליזענסק, ווייל ער האט געוואלט זיין אין די שטאט וואו דער צדיק איז.

וען דער תפארת שלמה איז געווען אין צאנז אויף שבועות, איז ער געווען א באזוך ביים דברי חיים, און מ'האט געדעדט פונעם רבי ר' אלימלך, און דער תפארת שלמה האט נאכדעם געזאגט אז דעמאלטס - בשעת"ן שמועס - האט ער געהאט געזעהן דעם רבי ר' אלימלך, ווען דער דברי חיים האט אים געזאגט, אז גילוי צדיקים איז העכער ווי גילוי אליהו.[26]

---

23 עי' בס' י"ג אורות (חלק ב') שהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע זכה שדוד המלך ע"ה נתגלה אליו בכל מוצאי שב"ק כשהוא מעוטר בכתר על ראשו, פעם אחד נתגלה אליו בלי הכתר, וכששאל לו טעם הדבר, ענה לו משום שבכל מוצ"ש שותה את הקאוע או הטיי עם צוקער, ובפעם ההוא שתה בלי צוקער, הר"ר אלימלך לא נטל ידיו לסעודת מלוה דמלכא, ופעם אמר שלא ידע שסעודת מלוה דמלכה גדול כל כך, וכיון שכבר אין לו כח בזקנותו ליטול את ידיו לסעודת מלוה מלכה, על כן יצוה את בניו אחריו שהם ידקדקו לערוך סעודת מלוה מלכה.

ועי' בס' דברים ערבים שהרה"ק מנעשכיז זי"ע הי' מתלמידי בענועא"מ זל"ה, ולקח לעצמו לזכרון מרבו זלה"ה את הכלי אשר שתה ממנו הטייא, ואמר כי אצל שתית הטהעה המה הולכים בעולם העשייה ויש לפעול בזה דברים רבים, פ"א באת אשה אחת ממקורביו וביקשה מאתו, כי ימליץ עבורה אצל רבו הרה"ק בעל נועם אלימלך זי"ה כי יתפלל עבורה כי הרופאים כבר התייאשו ממנה, אמר לה שתלך אצל הרה"ק בעת אשר ישתה הטייא, וכן הי' והיתה לה ישועה, ואמר הרה"ק מנעשכיז כי הרבה עקרות נפקדו כשזכרונם בא לפניו בעת אשר שתה טייא מכלי הנ"ל אשר קיבל מרבו בענועא"מ זלה"ה, ובשם הרה"ק מפרימשלאן אומרים כי אמר בזה רמז נאה, 'תה"א השעה זאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך'.

עוד שמעתי מהחסיד ר' משה זאב חתן הרה"צ מהר"י מזידיטשוב כי זקינו הרה"ק בעל נועם אלימלך זצ"ל לעת פטירתו הי' לו גילוי אליהו זל"ה, וביקש מאתו כי יזמין אצלו האבות הק', ובאו, ודוד המלך לא רצה לבא, השיב אותו יען כי הוא לא כיבד אותו ולא נהג כבוד בסעודתו סעודת דוד המע"ה "מלוה דמלכא" אשר על כן לא יצה לבוא אצלו, הבטיחו בענועא"מ כי יצוה את בניו אחריו, להקפיד על סעודת מלוה דמלכא, אח"כ בא גם דוד המע"ה אצלו, וכן האמת כי נכדיו היקרים המה משתעשעים בסעודת מלוה דמלכא עד היום.

ומפי חותני זל"ה שמעתי כי דהמע"ה התלבש בבגדי נכרי ובא בתרמילו עם דגים חיים והלך אצל הרב הק' בעל נועם אלימלך ודיבר אותו בלשון נכרית כי יקח מאתו הדגים, שלח אותו אצל הרבנית, והרבנית השיבה לו כי כבר נגמרה מלאכת שבת עוד בצהרים ביום עש"ק ואינה צריכה עוד, הלך בחזרה אצל הרה"ק ושלח אותו עוד הפעם אצל הרבנית, והרבנית אמרה לו כבראשונה, וחזר אצל הרה"ק בענועא"מ ואמר לו תשובת הרבנית, ולקח הדגים מתרמילו והשליכם לארץ בעודם חיים, ואמר: כי טוב יהי' לו ליקח הדגים לסעודת "מלוה דמלכא", אזי הגביה הרה"ק את ריסי עיניו (כי הי' לו ריסי עינים [אויגן ברעמען] גדולים למאוד, וכאשר ביקש לראות איזה איש הגביה אותם) והבין שהוא דוד המלך ע"ה ואמר לו: "מיר האבען שוין קיין כח אייער סעודה צו האלטען, נאר פאר אינזערע קינדער וועלען מיר אן זאגען אייער סעודה בכבוד צו האלטען".

וכדבריו כן היו, ונכדיו פעלו הרבה ישועות עם סעודת מלווה דמלכא, ומסופר שפ"א בא איש אחד להרב דעיר ליזענסק (שהי' ג"כ אדם גדול) אודות כי אשתו הוא ר"ל מקשה לילד, והי' אז באשמורת הבוקר ליום א', והרב הנ"ל הלך לטבול א"ע במי קרח הנוראים (וכבר הי' לבוש במלבושי חול) והלך דרך הבית של הרב ר' אליעזר ליפא (נכד בעל נועם אלימלך זי"ע) ושמע קול מצהלות אנשים ששים ושמחים מרקדים בריקודים, הלך לראות שמה מה היא, וראה כי המה יושבים עוד בסעודת "מלוה דמלכא", שאלוהו החברייא והרב להיכן הולך, והוא בענות צדקו אמר להם כי פלוני ופלוני בא בבקשתו עבור מקשה לילד להתפלל עבור אשתו, והולך מקודם התפלה לטבול בהנהר, אמר לו הרב ר' אליעזר ליפא, לזאת לא צריך מע"כ לילך לטבול ולשבור גזיזא דברדא, יתן לנו האיש הלזה ב' מידות מע"ד (מין משקה בימים ההם) לצורך סעודת "מלוה דמלכא" ומיד יפקד אשתו בוש"ק, הלך הרב ואמר זאת לבעל האשה והביא ב' מידות מע"ד ומיד נפקדה אשתו והי' לה בן זכר למז"ט [וכן ידוע שצדיק בית פשעווארסק זי"ע – שהיו נכדי הרבי ר' אלימלך – הקפידו מאוד על סעודה זו].

24 ובזה אמר רבינו שליט"א בשיעור פרקי אבות שב"ק פרשת אמור העעל"ט לפרש המשנה (אבות פ"ב מ"א) עין רואה ואוזן שומעת, כי אמרו חז"ל (מועד קטן טז:) על הכתוב (שמואל ב כג) אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל ביראת אלקים, מאי קאמר, אמר רבי אבהו הכי קאמר, אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל אני מושל באדם, מי מושל בי צדיק, שאני גוזר גזרה וצדיק מבטלה. ואף שבשמים ממעל נראה כי כן הוא באמת טוב ונכון לבני ישראל, מכל מקום אם הצדיק מתפלל הקב"ה מבטל הגזירה בשביל הצדיק. וזה ביאור המשנה עין רואה, כי הקב"ה הוא צופה למרחוק ורואה הטוב האמיתי, ועם כל זה אוזן שומעת להקשיב לתפלת הצדיק ומבטל הגזירה.

25 וז"ל התפארת שלמה (בליקוטים) על הפסוק (קהלת ב, כו) ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עודנה. "הפי' בזה להבין גודל מעלות הצדיקים המשיכים עוצם קדושתם לדור דורות הבאים אחריהם עליהם תופע נהרה מאור הקדושה אשר הורישו לתלמידיהם ותלמידי תלמידיהם לדורי דורות כאשר עינינו תחזינה מישרים מגודל מעלות הרב הקדוש מוהר"ר אלימלך זלה"ה אשר זה קרוב שמונים שנה שהלך לעולמו. ועד היום תופע אורו הקדוש לדור דור תלמידי תלמידיו כנהר שאינו פוסק לכל מי שבא לטהר זי"ע. וזה פירוש המד"ר בפ' ויחי אבל אלהיהם של אלו קיים. דהנה צריך להתבונן מה שנאמר בתפלה אלהי אברהם כו' הלא אלהי העולם הוא אשר ברא כל היצורים. אך הפירוש אלהותו של אברהם אשר המשיך לכל באי עולם וכן כל האבות הקדושים. וזה שאמר המד"ר אלהיהם של אלו קיים. האלקות אשר המשיכו הוא דבר קיים לעד וזה גם כן הפירוש הנ"ל. ושבח אני את המתים שכבר מתו. שבחים של הצדיקים אשר כבר מתו והלכו לעולמם נוכל להבין מהדורות הבאים אחריהם הם החיים אשר חיים עודנה. ועליהם תופע אור הקדושה אשר המשיכו הצדיקים זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל", עכדה"ק.

26 עיין בס' י"ג אורות (ח"א עמ' ע) שהם נתווכחו ביניהם האם גילוי צדיקים מדריגה גבוה מגילוי אליהו, והתפארת שלמה סבר שגילוי אליהו עדיף, והרה"ק מצאנז טען לעומתו שגילוי צדיקים עדיף, וכשהרה"ק מצאנז אמר את דברו, נזדעזע התפארת שלמה, וכשיצא אמר למשמשו

כל הזכויות שמורות ©

גאב"ד קארלסבורג: זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אין אמת'ן איז דער ספר 'נועם אלימלך' פיל מיט השפעות טובות, דאס איז דער חיבור וואס ער האט געמאכט משפיע צו זיין השפעות טובות פאר אידישע קינדער.

ביקור כ"ק אדמו"ר מלעלוב שליט"א
יום ג' פרשת משפטים תש"ע לפ"ק

האדמו"ר מלעלוב הראה על הרה"ח ר' שמחה קארקאווסקי הי"ו מייסד בית 'הכנסת אורחים' בליזענסק

רבינו: יא, כ'בין דארט געווען, ס'איז א שם דבר.

כ'בין אמאל געווען אין ליזענסק מיט יארן צוריק, און כ'בין געגאנגען אויפן ציון פונעם הייליגן רבי' ר' אלימלך - און נישט גיין אין מקוה פארן גיין אויפן ציון פון רבי ר' אלימלך קען דאך נישט זיין - בין איך געגאנגען צום טייך, אין ליזענסק איז דא א וואסער, און נעבן דעם איז דא גראז ברענעסטליך, און ס'האט געברענט אזוי אויפן קערפער האב איך

בהתפעלות על הרה"ק מצאנז 'ביזט א מבין אויף דעם אלטיטשקן', כבר הרבה זמן אני מצפה לזכות לראות הרה"ק רבי ר' אלימלך זי"ע, ועתה בשעה שהרה"ק מצאנז אמר שגילוי צדיקים עדיף זכיתי לראותו.

אגב, עי' בס' זכר צדיק לברכה (ח"א אות שפ"א) שפעם אחת בבוקר של חג הפסח סיפר מרן רבינו בעל דברי יואל זי"ע, כי הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא זי"ע, שהי' נכדו של המגיד הק' מקאזניץ זי"ע, והיה ישן פע"א בליל התקדש החג באותו חדר של זקינו הגה"ק מקאזניץ זי"ע, ובאמצע הלילה שמע כי אחד מקיש על הדלת, והמגיד הלך לפתוח לו, ונתגלה מול עיניו אדם אחד שזקנו היה לבן וארוך, והמגיד דיבר עמו, ואח"כ כשיצא מן החדר, שאל הרה"ק ממאגלניצא את זקינו המגיד בזה"ל: "זיידעשי, איז דאס געווען אליהו הנביא?", והשיב לו המגיד: "לא נכדי, כי זה הרבי שלי, הרבי ר' בער, המגיד הק' ממעזריטש זי"ע". וכשסיים רבינו ז"ל לספר סיפור זה, נענה ואמר: "ידוע כי גילוי צדיקים היא מדריגה יותר גדולה מגילוי אליהו". ובשנת תשי"ג כ"ח תמוז, סיפר רבינו בתוך הדברים, כי זקינו הק' מרן הייטב לב זי"ע בשעה שהספיד את מרן הדברי חיים זי"ע, אז נזרקה מפיו בתוך ההספד ואמר: "ידוע כי זקיני הק' מרן הישמח משה בא אלי הרבה פעמים אף אחר הסתלקותו מהאי עלמא" - והמשיך הייטב לב - "גילוי צדיקים אחר הסתלקותם הוא ביותר מדריגה מגילוי אליהו". והוסיף רבינו ז"ל לומר, כי באמת קשה להבין, אמאי גילוי צדיקים היא מדריגה יותר מגילוי אליהו, אלא ע"כ צריך לומר כי יש בזה הרבה בחינות, והמשיך רבינו, כי באמת יש להסביר דבר זה גם בדרך הפשטות, כי ידוע כי כשבא אליהו הנביא לעשות את שליחותיו בעולם הזה, נתלבש בגוף, ואח"כ כשחוזר ועולה למעלה, פושט את הגוף שעליו, ועולה בלא גוף כלל, משא"כ בצדיקים הקדושים, בשעה שהם באים בזה העולם אין להם גוף כלל, ובכדי לבוא לזה המדריגה, היינו לראות נשמה לבד ללא גוף בעולם הזה, צריכים להיות יותר מזוכך ומקודש, מלראות אליהו הנביא שבא מלובש בגוף.

געזאגט 'דער הייליגער רבי ר' אלימלך האט זיך אזוי מסגף געווען,[27] אז איינער וואס קומט קיין ליזענסק און גייט אויפן ציון וועט אויך אויסגעברענט פון די גראז דארט'.[28] היינט דארף מען שוין נישט גיין דארט אין טייך, מ'קען שוין גיין אין מקוה (שנבנתה בבית הכנסת אורחים דשם).

ר' שמחה: ס'איז געבויט געווארן אויף די פלאץ וואס ס'איז געווען פארן קריג די שטאטישע מקוה, און א צימער דערנעבן איז דא א קוואל מקוה וואס ס'איז מקובל אז ס'איז פון רבי אלימלך אליין, אבער מ'דארף עס נאך אויסגראבן.

רבינו: דער תפארת שלמה איז דאך געווען שטארק פארקאכט אין ליזענסק - ער איז געווען א כהן און ער איז נישט געגאנגען אויפן ציון - אבער ער איז געפארן קיין ליזענסק, אויף חודש אלול פלעגן ער אוועק צו פארן, בשעתו האט ער דעם אוהל געלאזט בויען.

כ'האב געהערט אז דער תפארת שלמה איז געווען אין צאנז - ס'איז באקאנט אז ער איז געווען דארט שבועות, - וועו ער איז ארויס געגאנגען האט ער געזאגט פאר זיין באגלייטער 'ביזסט א מבין', און ער האט דערציילט אז ער האט שוין זייער שטארק געהאט השתוקקות צו זעהן דעם רבי ר' אלימלך און ער האט נישט זוכה געווען דערצו, יעצט זייענדיג ביים דברי חיים אין שטוב האט ער געזעהן דעם רבי ר' אלימלך, ער איז געווען שטארק פארקאכט אין ליזענסק האט ער צום סוף זוכה געווען צו דעם.

ביקור אצל כ"ק הגה"צ ר' ברוך כהנא שליט"א
אדמו"ר מספינקא אנטווערפן
יום ג' פרשת ויקהל כ"א אדר תשס"ח לפ"ק

האדמו"ר מספינקא אנטווערפן: היינט איז דאך כ"א אדר, די יארצייט פונעם רבי אלימלך זי"ע, מיר זענען דאך אלע אייניקלעך.

דער רבי האט געהערט עפעס פונעם טאטן ז"ל דערציילן פון רבין ר' אלימלך?

רבינו: כ'האב אמאל געהערט פונעם טאטן ז"ל א אינטערעסאנטע זאך, אז עס איז געווען באוואוסט אז דעם רבין ר' אלימלך'ס אייניקלעך זענען געווען ארימעלייט, און דעם רבין ר' זושא'ס אייניקלעך זענען געווען עשירים.

האדמו"ר מספינקא: מיין שווער ז"ל (כ"ק אדמו"ר רבי יענקע'לע זצ"ל מפשעווארסק) האט דערציילט אז עס איז געווען אין טורנא א חסידישער איד, א בעל הבית'ישער איד. ער האט געהאט אן איידעם וואס ער איז אויך געווען א בעה"ב, ער איז געווען דעם רבין ר' זושא'ס אייניקל, וועו עס איז געקומען דעם רבין ר' אלימלך'ס יארצייט האט דער שווער געזאגט פארן איידעם אז ער דארף געבן א טאפעלטן תיקון, איינמאל ווייל עס איז דעם פעטער רבי אלימלך'ס יארצייט, און איינמאל תיקון ווייל ער איז נישט דעם רבין ר' אלימלך'ס אייניקל, נאר דעם רבין ר' זושא'ס אייניקל...

רבינו: דאס שטימט דאך מיט דעם וואס כ'האב געהערט פון טאטן ז"ל.

האדמו"ר מספינקא: מיין עלטער שווער רבי איציק'ל האט דערציילט אויף די מעשה אז דאס

27 עי' בס' י"ג אורות (ח"ב, עמ' מ"ג) הרה"ק מצאנז ז"ל אמר שמימות יהושע בן נון לא הי' מסגף גדול כמו הרר"א, והסביר הגה"ק מהר"י מפשעוואורסק ז"ל, דלכאורה היכן מצינו שיהושע בן נון הי' מסגף, שאולי הכוונה למה שכתוב (שמות לג, יא) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, וע"ש במדרש לקח טוב דר"ל אפילו בשעה שמשה רבינו ע"ה הלך למחנה בני ישראל הוא לא מש מהאהל משמע דלא מש כלל, (ודלא כבעה"ט עה"פ לא ימיש), ובוודאי אין ענייני גדול מזה מלהיות מ' ימים רצופים במקום אחד.

הרה"ק מציעשנוב זי"ע אמר פ"א שהרר"א ישב בתענית משבת לשבת משך כ"א שנים, ואמר ששבע שנים התענה בשביל עצמו, ושבע שנים לטובת דורו, ושבע שנים לצורך דורות הבאים עד ביאת משיח.

אכן ידוע שהר"א בחר דרך זה רק לעצמו אבל לא היתה רוחו נוחה מתעניות לדורות החלשים אלו, וז"ל בנועם פרשת קדושים על הפסוק לא תכלה פאת שדך: שהנשמה נקראת שדה וכו', לא תכלה אותה על ידי שתסגוף אותה בתעניות וסיגופים יותר מדאי, רק הכל בהשכל, כדי לא תכלה ח"ו את נשמתך, שלא תוכל לעבוד הבורא ב"ה על ידי חלישת כחך שתחליש חלילה, עכ"ל, ועיין בספה"ק מאור ושמש להפטרת שבת שובה וז"ל: כי הנה ישנם אנשים אשר יחשבו כי תוכן התשובה הוא יום עונות אדם נפשו בתעניתים וסיגופים, ואולם לא בזה בחר ה', ובפרט בדורות האלו צוה לנו אדמו"ר הרב האלקי הקדוש מו"ה אלימלך זצוק"ל לבל יתענו יותר ממה שציוו חכמינו ז"ל כי כשל כח הסבל לסבול התעניות והסיגופים, ואין באפשרי לקנות שלימות ע"י התעניתים זולת מי שבטוח על כחו ואונו שיהי' יכולת בידו לקבלם, או פגם בעבירות חמורות יבוא לפני צדיקי הדורות להורות לו תשובה ועל ערום יעשה בדעת עכ"ל.

28 וז"ל בס' באר משה מהרה"ק מקאזשניץ ז"ל (לר"ח אב): מה שראיתי מרבותינו הק' וכו' ובפרט מאדומ"ו הה"ק איש אלוקים בוצינא קדישא מו"ה אלימלך זצ"ל שכמה וכמה סיגופים עשה לו האיש הקדוש הזה, וכשהייתי אצלו כבר הי' במדריגה העליונה, ועדיין ייסר והכה את עצמו בכל יום בעשבים העוקצים ושורפים שקורין בל"א ברענעסטלין, חוץ שאר סיגופים ותעניתים ומקוואות שעשה הרב הקדוש הנ"ל, אשר מי יוכל להגיד ולספר, ותקצר היריעה מהכיל להעלות על המכתב גודל הסיגופים שעשה לו, עכ"ל..

כל הזכויות שמורות ©

האט א גאנצע המשך, אז דער רבי ר׳ אלימלך האט געוואלט אז זיינע קינדער זאלן זיין ארימעלייט און דער רבי ר׳ זושא האט געוואלט אז זיינע קינדער זאלן זיין עשירים, כ׳וועל נישט דערציילן די מעשה באריכות ווי ער האט דאס דערציילט, נאר בקיצור, אז ווען דער רבי ר׳ אלימלך איז געגאנגען מיט ר׳ זושא פראוען גלות, האט ער געזוכט איינצושטיין ביי א נגיד, אז ער זאל קענען האבן א ברייטן שבת לכבוד שבת. דער רבי ר׳ זושא פלעגט זוכן אן ארימאן א ל״ו צדיק, האט רבי איציקל אזוי געזאגט – זעהט אויס אז ער האט אזוי געהערט – אז דער דרך הצדיק איז אז ער שפירט שטענדיג אז יענעם דרך איז בעסער, ממילא פאר די קינדער האט דער רבי ר׳ אלימלך געקלערט אז דעם רבין׳ ר׳ זושא׳ס דרך איז בעסער, און דער רבי ר׳ זושא האט געקלערט אז דער רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס דרך איז בעסער.

רבינו: כ׳האב געהערט אז באמת האט רבי אלימלך געוואלט אז די קינדער זאלן זיין עשירים, נאר לבסוף האט ער חרטה געהאט און ער האט געוואלט פארקערט. ביים רבין׳ ר׳ זושא איז געווען פארקערט, קודם האט ער געוואלט אז זיי זאלן זיין ארימעלייט, און צום סוף האט ער געוואלט אז זיי זאלן זיין עשירים. דאס שטימט טאקע מיט דעם נוסח. אבער דאס האב איך שוין נישט געהערט פון טאטן ז״ל.

האדמו״ר מספינקא: דער רבי איז דאך טאקע אן אייניקל פון רבין׳ ר׳ זושא. (רבינו שליט״א בן מרן הברך משה ז״ל בן מרן העצי חיים, חתן רבי שלום אליעזר מראצפערט, חתן רבי מרדכי דוב מהורנסטייפל, בן רבי משולם זושא יצחק מטלומאטש, בן רבי יחיאל מיכל מקרומא, בן רבי צבי מנחם מענדל מאניפולי, בן רבינו הרה״ק רבי זושא זי״ע) איך האב שוין היינט אויך אין די משפחה אייניקלעך פון רבין׳ ר׳ זושא, ווייל כ׳האב אן אייניקל וואס איז אן איידעם ביי ר׳ יחיאל אשר פאנעטה (אדמו״ר מקאראלסבורג-מאנטריאל, חתן הרה״צ רבי יואל בעער זצ״ל מראצפערט בראזיל) זיי זענען דאך אויך אייניקלעך פון רבין׳ ר׳ זושא.

כ׳האב אמאל געהערט פון רבין׳ בשם ר׳ חיים הערש יאקאבאוויטש ע״ה אז רבי אלעזר ריישער ז״ל האט געזאגט אז מ׳קען ווען געהאלפן ווערן פון יעדן רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס אייניקל...

רבינו: ער האט געזאגט בזה״ל ״יעדער רבי אלימלך׳ס אייניקל ווען ער איז נישט קיין פארעך איז ער א פועל ישועות״.

האדמו״ר מספינקא: יא, איך קלער אסאך מאל אריין, איך וייס נישט וואס עס הייסט א ׳פארעך׳, געווענליך אין פוילן פלעגט זיין א וואלד אז מ׳בעט א פארעך צו מנין׳, דאס הייסט אז א פארעך האט געהייסן א בעל גאה, אבער איך וייס נישט צו דאס האט ער געמיינט.

א ׳פארעך׳ ל״ע מיינט דאך דאס וואס מ׳האט אויפן קאפ.

רבינו: דאס איז דאס לשון וואס כ׳האב פון אים געהערט.

אדמו״ר מספינקא: מיר איז דאס א גרויסע נפקא מינה, איך האף נאר נישט קיין בעל גאה קען איך מיך נאך אפשר אריינשטופן, טאמער מען מיינט עפעס אנדערש וויס איך דאך נישט.

רבינו: ביים דברי חיים ז״ל האט פאסירט א מעשה אז מען האט אים בא׳גנב׳עט מיט געלט, ער איז געווען ממש אויס מענטש, ער איז געווען אינגאנצן צוקאכט דערוועגן, ער איז געלאפן דערווענן אין מקוה, בקיצור, עס האט אנגעכאפט א שטעכעניש דעם גנב, און יענער איז געקומען צוליפן מיטן געלט און ער האט זיך מודה געווען. עפעס האט פאסירט אז ער האט געזעהן אז עס איז נישט קיין חכמות, און ער איז געקומען צו לויפן צום דברי חיים נאך יענע נאכט אפגעבן דאס געלט.

ווען דאס געלט איז צוריק געקומען האט זיך דער דברי חיים שטארק בארוהיגט, איז אויסגעקומען אז די זאך איז געווען אז דארט אין שטוב האט זיך געדרייט א איד וואס ער איז געווען דעם רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס אן אייניקל, איז אויסגעקומען אז עס איז געווען דער חשד געווען אויף איהם. האט געדארפט זיין אז ער זאל חושד זיין אז דעם רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס אייניקל זאל אים האבן בא׳גנב׳עט מיט געלט, מילא האט אים דאס אזוי באריבט אז ער איז געווען אויס מענטש, ער האט פאראבעט א גרויסע עבודה בטבילה במקוה ביז ווען יענער איז געקומען און אפגעברענגט דאס געלט, דעמאלטס ווען ער האט געזעהן אז דאס איז געווען א צווייטער האט ער זיך באروהיגט, דעמאלטס האט מען געזעהן אז נישט דאס געלט איז געווען די זאך, נאר דאס אז ער האט געדארפט האבן א חשד אויף אן אייניקל פונעם רבין׳ ר׳ אלימלך.

האדמו״ר מספינקא: דער איד איז געווען ר׳ פינחס דעמביצער אן אייניקל פון רבי אלימלך האט ער געהייסן, ער האט טיילמאל משמש געווען דעם צאנזער רב, און ער איז געווען מיטן צאנזער רב דעמאלטס אין מקוה. און מען האט קיינעם נישט געזעהן, און מען האט איהם חושד געווען. זעהט אויס אז סתם אזוי וואלט דער צאנזער רב נישט געמאכט קיין מופת וועגן געלט.

דאס וואס אין די וועלט איז געווען אזוי חשוב דעם רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס אייניקלעך זעהט אויס אז בעיקר האט דאס דער צאנזער רב געמאכט.

רבינו: עס איז געווען רבי נפתלי מליזענסק ז״ל אן אייניקל פון רבין׳ ר׳ אלימלך, דער דברי חיים האט אים געקושט די בארד, און ער האט אים געזאגט אז די בארד זעהט אויס ווי די בארד פון רבין׳ ר׳ אלימלך...

האדמו״ר מספינקא: מיין עלטער שווער האט דאס געזאגט אויף רבי איציקל זידיטשובער, א זון פון רבי נפתלי – מיין עלטער שווער האט אים נאך געקענט – און ער האט געזאגט אז דער צאנזער רב פלעגט זיך גלעטן דאס פנים מיט רבי איציקל בארד, און ער האט געזאגט אז ער האט דעם רבין׳ ר׳ אלימלך׳ס בארד.

דער רבי איציקל איז געווען אן איידעם אין זידיטשוב ביי רבי הערצאלע, וועגן דעם האט מען איז געפרופן רבי איציקל זידיטשובער. ער האט זיך אסאך געדרייט אין צאנז.

וכיבד את רבינו במזונות ויין

וברכו רבינו: לחיים לחיים, זכותו יגן עלינו, דער זכות פונעם הייליגן רבין׳ ר׳ אלימלך זאל מגין זיין אויף גאנץ כלל ישראל און אויף אונז אויך.

כל הזכויות שמורות ©